

Naročnina

za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 120—
za pol leta " " " 60—
za četrt leta " " " 30—
za en mesec " " " 10—

za inozemstvo:

celoletno " " " Din. 216—
mesečno " " " " 18—

Sobotna izdaja:

v Jugoslaviji " " " Din. 15—
v inozemstvu " " " " 35—

Posamna štev. 75 par.

SLOVENE C

Cene inseratov:

Enostolpna petilna vrsta malih
oplati po K 4.— in K 6.—
veliki oglasi nad 45 mm viš-
šine po K 8.—, poslana itd.
po K 12.—

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljki in dnevi po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Mesečna priloga: Vestnik SKSZ.

Poština plačana v gotovini.

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Bekopirali se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hrane.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 343 za oglase,
zagreb 59.011, sarajev. 7563, praga in dunaj. 24.797

Binkošti.

Živimo v dobi izrazitega propada. Čisto tako je, kakor takrat, ko se je sredi poganske teme šele prižigala luč krščanstva in se je dvanajst preprostih mož iz ljudstva, polnih svetega Duha, razkropilo na vse strani, da na razvalinah umirajoče grško-rimske države polože temelje novi svetovni kulturi.

Oboževanje denarja, nakopičevanje nezasluženih bogastev, gonja za bajeslovnimi dobički je na vrhuncu. Ni več boj za ideje, ampak samo za kapitale. Vzrastel je iz tal čisto novi razred verižnikov, ki kakor garje kazi celo družabno telo. Narodna, slovečanska, socialna gesla so samo firme, za katerimi se skrivajo dobre kupčije. Mučniki za dobro stvar, pogumni borci za visoke cilje so postali smešni. Staro poštenje izginja iz javnega življenja, vsak dan se pojavljajo nove stranke kakor botege na trgu, za njimi pa stoji banke. In če bi zopet prišel Jugurta, bi zopet rekel, gledajoč na ta hrust in truš: O urbem venalemi! Vse je naprodaj.

Toda krščanstvo je večno. Njegovo osvobodilno in odrešilno delo še zdavneje ni končano. Človeštvo mora skozi sedanjí pekel materializma, dobičkolovstva in moralnega propada, da v njem izgnije vse, kar je bolno, kar je odpadlo od vere v Dobro, kar se je zasužnjilo materiji. Tem lepše in bujnejše vzcvete potem novo življenje. In zopet bo zagorela vera kakor je oni dan v sredi dvanajstih apostolov.

Mi pa moramo pripraviti tistemu času pota. Pripraviti jih s praktičnim, doslednim, pogumnim krščanstvom. Vera mora postati zopet središče našega življenja. In sicer ne vera, ki vre iz srca samo do ust, ampak vera, ki oživlja vse, kar je okrog nas: družino, občino, deželo, državo, svet. Vera, ki uveljavlja praktična moralna načela v celotnem družabnem organizmu. Vera, ki bo vodila vse odnose javnega življenja, vzpostavila socialno pravičnost v družbi in odkazala zopet poštenju prvo mesto v političnem in gospodarskem delovanju. Vera, ki edina more udestviti pravo bratstvo med narodi vesoljne zemlje.

To je zmisel praznika, ki ga obhaja danes krščanski svet, svest si svoje bodoče velike zmage. »Čim temnejša noč, tem svetleje bliščijo zvezde.« Ta doba bo kmalu minila in začne se nova.

Komedijanstvo našega režima.

Konec Pašić-Pribičević-Zerjavovega režim se čezdalje bolj bliža. Korupcija, na kateri sloni, je tako velika, da je v svojem jedru zdrava jugoslovanska država ne prenese. Režim se bo čez noč sesul. To čuti on sam; zato uprizarja razne komedije, ki naj ga pred zatonom ozarijo z nezasluzeno slavo.

Ena taka komedijantska gesta je protestna nota Pašićeve vlade Bolgariji. Pravijo celo, da so z Belgrada poslali v Sofijo ultimatum; upamo, da se ga nihče ne bo preveč ustrašil. Ultimatum je tako malo resen kakor je vlada, ki ga je izročila.

Baje so bolgarski četaši vdrl v neko makedonsko vas. V katero, ni znano; niti, kaj se je pri tej priliki zgodilo. Če bi bilo kaj resnega, bi bil naš presbiter gotovo vedel povedati, tako pa niti imena vasi ne vemo, v katero so bojda napravili bolgarski komitatdžiji svoj izlet.

Stvar bi se bila lahko brez vsakega šuma poravnala. Toda ne; naši vladi se je zahotelo ultimatum in njeno časopisje ga spremlja z običajnimi bahavimi grožnjami na račun razorožene Bolgarije. Nekateri obetajo že malo menj kot »poizkusno mobilizacijo«, še preden smo dobili ameriškansko posojilo. Iz vsega skupaj pa ne bo nič: vlada dela le zase reklamo, ker drugi nočejo. Svet naj ve, da Pašić stoji še vedno straži...

Za celo stvarjo tiči nekaj drugega. Stamboliski je sklenil sporazum s Rusijo, na podlagi katerega so morali Wranglovci iz Bolgarije pobrati šila in kopita. Nadalje se je na podlagi istega sporazuma sklenilo premirje med zemljeladniško stranko in komunisti v Bolgariji, tako da se je vlada Stamboljskega še bolj utrdila. Končno pa

se je Bolgarija baje obvezala, da bo v slučaju kakšnega bodočega konflikta stala na strani Rusije. To seveda ni všeč Rumuniji in pa sedanjemu režimu v Jugoslaviji — zato ropotanje s sabljo in ultimatum. Toda vse skupaj je prosti bluff, kajti Bolgarijo ščiti Anglija, tej pa je naš režim dolžan 20 milijonov funtov šterlingov...

Se nekaj: Naš režim se strašno šopiri napram Bolgariji, istočasno pa je sklenil z Italijo pogodbo, ki pomeni poslabšanje rapalske pogodbe in kapitulacijo pred italijanskimi zahtevami. Ali ni to smešno? Pravzaprav ne smešno, ampak naravnost

komedijantsko in brezvestno. S takimi sredstvi se hoče ta gnjili režim vzdržati: pa se ne bo! Kar pa se tiče »mobilizacije«, naj Pašić mobilizira svojo zlahoto, ne pa naših vojakov! In kredit, ki ga je brez parlamenta sklenila v to svrhu vlada, bo ljudstvo zahtevalo nazaj, ko pride obračun.

Tako meče pri nas ta režim krvavo zaslužen ljudski denar skozi okno. Tako plačujemo za njegove komedijantske geste milijone in milijone. Ali je Pašić res že tako neumen, da misli, da se bo zganila ena roka proti bratskemu bolgarskemu narodu? Komedijanti!

Vojaška akcija proti Bolgarom.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Na snočnji seji ministrskega sveta je poročal vojni minister o vpadu bolgarskih komitašev preko naše meje in bojih z njimi. Ministrski svet je sklenil, da se odpošlje na bolgarsko mejo potrebno število vojaštva ter je v to svrhu dovolil vojnemu ministru potreben kredit.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) »Tribuna« poroča, da se je ministrski svet bavil na svoji snočnji seji z zaupnim poročilom vojnega ministra generala Vasića o vpadih in bojih z bolgarskimi razbojniki v Južni Srbiji. Doznava se, da je ministrski svet dal

vojnemu ministru na razpolago zadostno število čet, da zavaruje mejo proti Bolgariji. Na ta način je računati, da bodo pnehali vpadi bolgarskih tolpa na naše ozemlje.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Vlada je redigirala ultimatum, ki ga bo po belgrajskem bolgarskem poslaniku Todorovu izročila bolgarski vladi. V ultimatu se zahteva od bolgarske vlade, naj takoj onemogoči akcijo bolgarskih komitašev. Istotako je vlada redigirala noto, ki bo radi iste zadeve poslana zvezi narodov.

Sporazum z Italijo sklenjen?

Zagreb, 3. junija. (Izv.) Današnja »Slobodna Tribuna« je prejela od svojega poročevalca iz Belgrada nastopno poročilo: V ministrstvu za zunanje posle so mi potrdili, da je dogovor z Italijo od večeraj gotovo dejstvo. Sporazum dr. Krstelja s Tostijem di Valminuta se smatra kot gotov s 1. junijem, ako se dogovor ne prekliče od tega dne. Ker tedaj dogovor ni bil preklícan, je dogovor sklenjen navzlic posvetovanjem ministrskega sveta, ki se baje vrše. Za dokaz navaja dopisnik to, da je italijanska vlada včeraj našo vlado uradno obvestila, da je bil imenovan generalni ravnatelj trgovinskega brodovja v Rimu Gulini za italijanskega zastopnika v pristaniškem konzorciju za luko Baroš in Delto. Na prošnjo oškodovanih Jugoslovanov na Reki je poizvedoval dopisnik ponovno pri ministrstvu za zunanje posle o usodi oškodovancev. Potrdili so mu, da je Ljuba Nešić, načelnik oddelka za Reko, po naročilu ministra dr. Ninčiča v resnici odklonil vse prošnje za odškodnino, in sicer vsled sporazuma z Italijo. Odškodninske zahteve presegajo 50 milijonov dinarjev.

POLJSKO ZASTOPSTVO PRI KRALJEVI POROKI.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Poljska vlada bo pri poroki kralja Aleksandra zastopana razen po svojem poslaniku na belgrajskem dvoru, Okenskem, tudi po poljskem poslaniku v Sofiji Winjawi.

NOVI VOLILNI RED.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Danes so imele vladne stranke ponovno posvetovanje, na katerem so razpravljale o volivnem zakonu. Uspeh razprave je bil, da se je odklonil d'Hontov sistem. Vprašanje količnika se je rešilo na ta način, da se število glasov deli s številom zastopnikov več eden. Nosilec liste ne more kandidirati istočasno v srezu, pač pa samo v okrožju. Vsak srez ima samo enega poslanca. Ako sta dva sreza premajhna, potem se združita v skupen volilni okraj ter volita skupnega poslanca.

POVRATEK NIKOLE PAŠIĆA V BELGRAD.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) V ponedeljek se vrne v Belgrad ministrski predsednik Nikola Pašić. Ob tej priliki bo sprejet končni sklep glede rezultatov pogajanj z Italijo ter se bo tudi rešilo vprašanje najetja zunanje posojila.

DRŽAVNI PRORAČUN.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Danes je finančni odbor končno zaključil svoje delo s proračunskim predlogom za leto 1922, ki ga je odkazal narodni skupščini. Ko se narodna skupščina zopet sestane, bo pričela razpravljati o proračunu. Ta razprava bo trajala najmanj mesec dni.

DRŽAVNI PRORAČUN ZA L. 1923.

Belgrad, 3. jun. (Izv.) V ministrstvu za finance so izdelali navodila za sestavo novega proračuna za leto 1923. Ta navodila se razpošljejo vsem državnim oblastem. Navodila temelje na koncentraciji dela in delovnih sil, kakor tudi na stvarnih potrebah. Posamezna ministrstva in oblastva naj navedejo samo realne potrebe, ne ozirajo naj se pa na postavke, ki niso neobhodno potrebne. Navodila se v podrobnem ozirajo tudi na dohodke reparacij. Načrti posameznih oblasti morajo biti v Belgradu do 8. avgusta t. l. Nato se sestane posebna komisija, ki bo proučevala posamezne predloge, tako da bo po proračun meseca oktobra t. l. lahko predložil parlamentu. Najvišja vsota izdatkov se ugotavlja na 9 milijard. Proračunski zakon bo vseboval tudi zvišanje neposrednih in posrednih davkov.

BLEROVA PONUDBA SPREJETA?

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Dasi tudi vlada prikriva svoje sklepe o posojilu, se je razvedelo, da je sprejela ponudbo Blerovega sindikata na posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev. Finančni minister dr. Kumanudi je včeraj konferiral z zastopnikom te skupine in se danes popoldne pogodba glede tega posojila podpiše.

OBSODBA KOMUNISTOV.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Včeraj se je obsojenim komunistom objavila razsodba apelacijskega sodišča, s katerim se potrjuje obsodba mestnega sodišča za vse komuniste razen Save Nikolića, kateremu se je znižala zaporna kazen od 4 let na 2 leti. Komunisti s oprijavili vzklic na kasacijsko sodišče.

Upor fašistov v Italiji.

(Izvirni dopis iz Rima.)

Fašisti postajajo vedno bolj država v državi. V začetku jih je vlada podpirala, ko so sežigali narodne domove Slovencev in Hrvatov. Za te zločine jih ni kaznovala. To se je začelo maščevati. Fašisti so obrnili svoje orožje zdaj najprej proti komunistom, potem pa proti vladi. Komunistom so požgali že več delavskih domov. Ker vlada ni ščitila komunistov, so ti segli po orožju. Od tega časa datira celo navadno roparsko klanje med fašisti in komunisti. Dne 25. maja so začeli ob pogrebu iz Tržiči prepeljanega bersaliera streljati sašisti kar na slepo. En stražnik je bil ustreljen, 150 ljudi ranjenih. Vlada je nato zaprla vse ljudi, ki so imeli doma nedovoljeno orožje. Nato so proglasili delavci štrajk, ki je trajal prve tri poldneve evharist. kongresa. Dne 26. maja se je na ulici pridružil neki fašist komunistu, ki si je s svojo zadnjo liro kupil fižol v stročju. Fašist je nenadoma sprožil samokres. Komunist se je zgrudil mrtev na tla s fižolom v ustih. — Takí umori so na dnevnem redu. Ne mine skoro dan, da ne bi padla kaka žrtev, ali fašist ali komunist. Nedavno pa so fašisti zasedli neko mesto v provinciji ter odstavili župana. Največji upor pa se vrši zdaj v Bologni. Fašisti niso zadovoljni z bolonjskim okrajnim glavarjem. Zasedli so Bologno, oboroženi za strelske järke. Spijo cele noči na glavnih trgih. Fašistovski poslanci hujskajo množico in grozijo, da bodo razdejali in zažgali Bologno, ako glavar takoj ne odide. Vlada je prepovedala zdaj vse javne shode, ne upa pa zapreti nobenega fašista. Stvar je priklopila do vrhunca.

Varnostne odredbe na Reki.

Reka, 3. junija. (Izv.) Z ozirom na korake, ki jih je storila jugoslovanska vlada potom svojega rimskega poslanika Antonijevega, je odposlala italijanska vlada na Reko ojačenje tamošnjim četam. Namen tega ojačenja je, da se odvrne vsakršna nevarnost, ki preti Barošu, Delti in Bankinu, predvsem pa tamošnjim skladiščem s strani fašistov.

Amnestija.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Minister za pravosodje dr. Marković je predložil dvoru načrt o pomiloščenju obsojencev in beguncev, ki so bili obsojeni pred rednimi sodišči. Dvor načrta za pomiloščenje še ni vrnil. Kakor se doznava, bo ukaz o pomiloščenju obsegal samo splošne in ne individualne pomilostitve. Kakor se zatrjuje, bodo individualne pomilostitve proglašene šele po kraljevi poroki.

Povišanje železniških tarif za 50 odstotkov.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Danes je bilo v ministrstvu za promet končnoveljavno sklenjeno, da se s 1. julijem povišajo vse železniške tarife za 50 %. Ker je bilo notranje investicijsko posojilo porabljeno brez nadzorstva parlamenta za popolnoma druge namene, kakor je bilo v zakonu določeno, je ministrstvo za promet poseglo sedaj po drugih sredstvih ter pri tem zadelo zlasti siromašne sloje naroda.

DR. NINČIĆ SE VRNIL V BELGRAD.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Danes se je vrnil iz Ilidža v Belgrad zunanji minister dr. Ninčić, ki je poročal Nikoli Pašiću o pogajanjih z Italijo in o vprašanju ameriškega posojila.

VSE PREPOZNO!!

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Ministrstvo za socialno politiko je pričelo s pripravljanjem pravilnika za izvedbo zakona za pobijanje draginje. Ta zakon, ki se pripravlja v imenovanem ministrstvu, bo predvsem čuval uradnike in delavce zoper odiranje s strani špekulantov. (Kaj bo na tej trditvi resnice, bomo videli, ko izide pravilnik. Op. uredn.)

BOJI V ALBANJI.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Iz Podgorice javljajo, da se je četam tiranske vlade posrečilo po tridnevnem srditem boju pri Fičani poraziti armado Bajrama Cura. Bajram Cur se je umaknil s svojimi oddelki

proti Krasniku, kjer se bo skušal postaviti s svojo armado v zadnjo obrambo.

PREGANJANJE KRISTJANOV V MALI AZIJI.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Predsednik grškega parlamenta je poslal predsedniku Jugoslovanske narodne skupštine dr. Ribarju brzojavko, v kateri opozarja na obupen položaj kristjanov v Mali Aziji. V brzojavki naproša naše poslance, naj protestirajo proti turškim grozovitostim zoper Armence in Grke.

MEDNARODNA TRGOVINSKA POGODBA.

Pariz, 3. jun. (Izv.) Mednarodna parlamentarna trgovinska konferenca je danes popoldne razpravljala o potrebi, da se državam, ki nimajo nobenega ali vsaj ne zadostnega dohoda do morja, dovoljujejo gospodarske ugodnosti, kakršne uživajo pri mednarodnih vodnih potih.

MEDNARODNO POSOJILLO ZA OBNOVO NEMČIJE.

Nantes, 3. junija. (Izv.) V nekem govoru ki ga je imel Briand svojim volivcem, je omenjal, da je potrebno mednarodno posojilo za vzpostavitev Nemčije. Poudarjal je potrebo konference, ki Francije ne bi ovirale da uveljavi upravičene želje, strinjajoče se s svetovnim mirom. Zaključil je svoj govor z izrazom svojega neomajnega zaupanja socialni, miroljubni in republikanski Franciji.

London, 3. jun. (Izv.) Sir Robert Cecil je izjavil v svojem govoru v Scheffieldu glede vprašanja obnovitve Evrope: Napake versaillske mirovne pogodbe obstoje v tem, da se zahtevajo od Nemčije vojne odškodnine, ki presegajo njeno plačilno zmogljivost. Mirovna pogodba temelji na sili, namesto na spravljivosti. Lord Cecil je poudarjal, da se morajo evropska vprašanja urediti na podlagi bratstva in sodelovanja.

ANGLEŠKO POSOJILLO RIMU.

Rim, 3. jun. (Izv.) Uprava rimske občine naznanja, da je najela v Angliji posojilo v znesku treh milijonov funtov šterlingov, ki se ima izplačati v tridesetih letih. Posojilo se uporabi za zidanje šol in cestnih železnic.

DEMISIJA POLJSKE VLADE.

Varšava, 3. junija. (Izv.) Ministrski predsednik Ponikowski je včeraj izročil državnemu načelniku Pilsudskemu ostavko celokupnega kabineta. Današnji jutranji listi javljajo, da demisijska kabineta ne bo sprejeta in da se bodo nespornostimljenja, ki so dovedla do izročitve ostavke, obravnavala na ministrski seji, ki se bo vršila v torek.

NEMIRI V GORNJI ŠLEZIJI.

Berlin, 3. jun. (Izv.) Kakor se poroča iz Gornje Šlezije, je nemški pooblaščen minister pri mednarodni komisiji ponovno posredoval radi terorističnih činov proti Nemcem. Kakor poročajo iz Bobrika in Morgenrotha, so Poljaki porušili železniške proge. Tolpe napadajo uradnike in popotnike. V Rybniku je bilo odposlanih 300 Italijanov. Davi so zasedli Bobrik Angličani, ker je bilo napadenih in oropanih več uradnikov.

IRSKO VPRAŠANJE.

London, 3. jun. (Izv.) Kabinet se je zopet sestel, da se posvetuje o irskem vprašanju. Ministrski predsednik Lloyd George je sklenil, da odpotuje danes iz Londona in se poda v Cririceth. Ta sklep smatrajo za ugodno znamenje.

Iz sovjetske Rusije.

(Spisal Vladimir.)

Usoda ujetniška me je vrgla daleč tja za predele evropske Rusije v daljno Srednjo Azijo pod vroče podnebje Turkestan.

Zeleni Taškent, glavno mesto prejšnjega carskega, kakor tudi sedanjega sovjetskega Turkestan, je bil središče mojega šestletnega bivanja v tujini. Njegova zanimiva okolica z obširnimi nasadi šustečih topolov, tihih vrb in dišečih akacij, gostovojnih in temnih platan, sadnih vrtov in vinskih gor, prostranih bombaževih njiv in riževih plantacij; vse to so bili kraji za izprehodi iz zatuhlih in smradljivih barak ujetniških taborišč v prvi polovici moje dobe. V drugi polovici pa, ko je v Rusiji zavrskala svoboda, so se tudi ujetnikom odprla vrata v širši svet z besedami taboriščnega načelnika: Idite, dokler ne pride določeni čas vaše vrnitve, kamor hočete po vsem Turkestanu; samo izpolnite prvo in najvažnejšo zapoved boljševizma: delajte!

Svoboda, ki je dala v Taškentu najprej enakopravje ujetnikom, pravico gibanja in delovanja, je tudi mene izvabila iz zoprnih barak in mi pomagala, da sem stopil tudi tja, kamor me je že dolgo časa vlekel srce, namreč v širne, nepregledne stepe in pustinje turkestanke. Izpolnilo so se mi želje. Stepe so se odprle mojim očem in mi pokazale svojo puščobo in enoličnost kakor tudi zanimivost, ne le v času

London, 3. jun. (Izv.) Odgovor irskih odposlancev angleški vladi glede šestih stavljenih vprašanj je dosti zadovoljiv, da se bodo mogla nadaljevati pogajanja v torek.

RUSIJI GROZI NADALJNA LAKOTA.

Moskva, 3. jun. (Izv.) Kobilice in miši pustošijo ozemlja spodnjega Povolžja, Urala, Sibirije, severnega Kavkaza, Krime in Turkestan. Prizadeta ozemlja obsegajo površino šest milijonov desatin.

Moskva, 3. junija. Posebno hudo razgraja kolera v poltavski in harkovski guberniji.

LJENINA ZADELA KAP.

Berlin, 3. junija. (Izv.) Kakor doznava »B. Z. am Mittag« za verodostojnega mesta, je zadela Ljenina včeraj kap. Radi tega sta Litvinov in Radek odpotovala v Moskvo.

V. Č.

Zakon o občni upravi.

V 92. številki »Službenih Novin« je izšel obzem z uredbo o razdelitvi države na oblasti in z zakonom o oblastni in okrajni samoupravi tudi zakon o občni upravi.

V občo upravo spadajo vsi posli iz sedanjosti pristojnosti ministrov za notranje zadeve, prosveto in vere, agrarno reformo, poljedelstvo, gradbo, trgovino in obrt, narodno zdravje, za socialno politiko in za šume in rude izvzemši državne domene. Te posle opravlja po navodilih v mejah zakona in pod nadzorstvom pristojnih ministrov in pod osebno odgovornostjo v oblasti oblastni veliki župan, v okraju pa okrajni poglavar. Pri poslih, ki spadajo v pristojnost več oddelkov ali pa se rešujejo v več oddelkih, morajo šefi oddelkov na skupnem sestanku pretresti stvari, preden se izda odlok.

Veliki župan.

Občni upravi v oblasti načeljuje veliki župan. Ta je glede poslov, ki spadajo v pristojnost ministra za notranje zadeve, podrejen temu ministrstvu, a glede poslov, ki spadajo v pristojnost drugih ministrov, dotičnim ministrom. Veliki župan je politični predstavnik vlade. Nadzira vsa oblastva obče uprave v oblasti ter odloča o pritožbah zoper njih upravne akte. V njegovo pristojnost spadajo vsi posli obče uprave, ki so po veljavnih predpisih izveti iz kompetence okrajnih upravnih oblastev ter niso pridržani ministrstvu. Veliki župan mora o vseh važnih stvareh lokalnega značaja, kamor spadajo tudi policijske navedbe, razen onih za vzdrževanje javnega mira, zaslišati oblastni odbor ali zahtevati njegovo mnenje. Veliki župan se postavlja s kraljevim ukazom na predlog ministra za notranje zadeve in po pristanku ministrskega sveta. Postavljeni smejo biti samo pravniki s predpisanimi izpiti, ki so prebili najmanj 15 let v državni službi oziroma tekom prvih treh let vsaj 10 let.

Okrajni (srezki) poglavar

je neposredni izvrševalec obče uprave v okraju. V njegovo pristojnost spadajo vsi posli obče uprave razen onih, ki so s posebnimi predpisi naloženi drugemu oblastvu. Okrajne poglavarje postavlja minister za notranje zadeve. Postavljeni smejo biti samo pravniki, ki imajo vsaj 8 let državne službe ter so opravili poseben praktični izpit. Ta izpit se ne more opraviti pred potekom dveh službenih let.

Prehodne odredbe.

V treh mesecih, ko stopi ta zakon v veljavo (torej 26. julija t. l.) se izvrši ime-

novanje velikih županov. Začetkom četrtega meseca se prične poslovanje oblastnih uprav v oblasteh. Vsi posebni uradi obče uprave, ki so neposredno podrejeni ministrstvu (na primer v Sloveniji: zdravstveni odsek za Slovenijo, agrarna direkcija v Ljubljani, oddelek ministrstva za trgovino in obrt v Ljubljani, direkcija šum kraljevine SHS v Ljubljani) se podrede velikemu županu, čim prične oblastna uprava svoje poslovanje.

Mesta z lastnim statutom opravljajo to funkcijo še nadalje, dokler se ne sklene zakon o samoupravi mest.

Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše, obvezno moč pa dobi, ko se razglasi v Službenih Novinah. Kralj tega zakona doslej še ni podpisal.

Gospod ravnatelj Pirc žvižga na člane.

Pri seji Kmetijske družbe je izjavil g. ravnatelj Pirc, da žvižga na nekatere člane Kmetijske družbe. Ta svoj izrek je potem tudi obrazložil v daljšem članku v Kmetovalcu. Postavil se je v pozno nestranskega strokovnjaka, ki presoja Kmetijsko družbo in vse njeno delovanje z višjega stališča gospodarsko-vzgojne organizacije. Njena naloga je izključno vzgojna in kmetijsko-gospodarska, nobena stranka nima pravice, da bi vpregla to organizacijo v svoj strankarski voz. Gospod ravnatelj je ostal samemu sebi zvest. Imel je vedno dve železi v ognju. Pri seji Kmetijske družbe je govoril kot užaljen kmetijski strokovnjak nestransko, ravno tako je tudi pisal v »Kmetovalcu«. To je za javnost, si misli. Kot oficijelni reprezentant Kmetijske družbe pa ta gospod zopet čisto strankarsko desavuiral samega sebe. G. Pirc je s pomočjo vladnega nasilja postal predsednik Kmetijske družbe in bo ostal tako dolgo, dokler bo to vladno nasilje trajalo. Kljub vladnemu nasilju se pa mož še ne čuti dovolj varnega. Na kmetijsko podružnico v Šmarjeto je poslal sledeče lastnoročno podpisano pismo:

Ljubljana, 6. maja 1922.

Cenjeni gospod tovariši!

V nedeljo, 14. maja po prvi sv. maši je občni zbor kmetijske podružnice v Šmarjeti in sicer v kaplaniji ter Vas vladno prosimo vse storiti, da bosta izvoljena kot delegata zanesljiva dva naša pristaša. Podružnica šteje 70 udov in je župnik Perko 25. t. m. dobil od družbe imenik vseh udov. Delati je na to, da pridejo naši da zadnjega moža na volišče.

Da je občni zbor sklepčen, mora biti ena petina udov, t. j. vsaj 14, navzočih in voliti se mora edinole z glasovnicami. Glasovnice imejte že poprej pripravljene in spisane. Izid volitve mi prosim takoj sporočiti.

S kmetijskim pozdravom

Vam udani: Gust. Pirc.

Kajne, lepega predsednika strokovne organizacije našega kmeta imamo! Posta-vil se je neženirano v službo zagrnjenega strankarskega agitatorja, ki žvižga na nestranskarstvo, strokovnost in nepristranost. Kaj naj sodimo o tem možu, ki pri vsaki priliki pridiguje o potrebi čisto strokovne nestranske kmetijske organizacije, ki se pa obenem neženirano sam vrže v valove najhujše strankarske agitacije proti isti organizaciji? To nainovejšo pismo g. Pirca je pač vse trezne ljudi potrdilo v sodbi, ki so jo od nekdanj imeli o tem možu. Konsta-

tirati moramo, da ni bila strokovna organizacija našega kmeta še nikdar tako strankarsko eksponirana kakor ravno sedaj pod predsedstvom sedanjega »nestranskega« predsednika g. Pirca. Mnogokrat smo že v prejšnjih letih konstatirali, kako so delali razne volitve pri občnih zbiorih raznih podružnic. Te praktike so sedaj po vodstvom g. agitatorja Pirca v pravem cvetu. Kaj naj zopet sodimo o g. Pircu in njegovem žvižganju, če vemo, da je mnogo podružnic, kjer so njegovi politični pristaši pri načelstvu v Ljubljani kar vprek vpisovali nove člane, ne da bi jih poprej vprašali. Seveda so za te zavedne člane, na katere g. Pirc v gotovih slučajih žvižga, plačali tudi članarino. G. Pirc bo seveda tudi to tajil, ker to se zanj spodobi in je tudi skladno z njegovimi manirami. Ne bi bilo lepše, če bi g. Pirc pred svetom priznal: »Samostojnej sem. Glavno mi je hlapčevstvo protiljudski politiki samostojnejšev, na nestransko, nepolitično, strokovno kmetijsko družbo pa žvižgam.« To bi bilo odkrito, značajno in moško.

Politične novice.

+ Borba dveh struj v demokratiški stranki. Podatki, ki jih je izročil javnosti g. Kamenarović, ravnatelj Jadranske banke, so uplivali v vsej javnosti kot bombe, v demokratiški stranki so pa učinkovale različno: En del, ki se čuti kot pripadnik mladoliberalne struje dr. Žerjava, je strahovito poparjen, konsterniran in si skuša v »Jutru« sam dati korajžje. Dr. Žerjav sam je z dr. Kukovcem vred stopil na čelo tej akciji; dr. Žerjavova binkoštna epistola v »Jutru«, s katero skuša vlti svojim pristašem poguma, je pa zelo vodena, dr. Kukovčeva obramba pa nesporetna. Drugi del stranke tvorijo starejši voditelji in njihovi pristaši, ljudje, ki so tudi podpirali svoj tisk in skrbeli za gospodarski razvoj v okviru stranke, pa ne v zvezi in s pomočjo takih kupčij, kakor jih je odkril nepolitik g. Kamenarović. Ta del stranke se pa očitno veseli, da se je »poslovna morala« mladoliberalcev razkrila, ker so je občutili kot moro nad stranko in upajo, da se bo v stranki ozračje, ki smrdi po gnolobi, očistilo. Demokratiški tisk vse to prikriva, tudi »Slov. Narod«, ki je objavil sicer Kamenarovičeva razkritja, pa danes objavlja za »Jutrom« »soglasno« zaupnico načelstva JDS dr. Žerjavu. Dejstvo pa je, da zaupnica dr. Žerjavu ni bila soglasno sprejeta. Podpredsednik JDS g. dr. Ravnihar je celo izstopil iz strankega načelstva; ravnotako g. inženir Franc Tavčar. Tudi g. dr. Triller se zopet umiče, kakor sledi iz njegovega pojasnila v današnjem »Slov. Narod«, ki slove: »Slovenec« piše, da sem uskočil v »mladoliberalni tabor«, ker imam baje veliko smisla za denarne kupčije. — Tmu nasproti ugotavljam, da je moje mesto v politiki slej ko prej edino le ob strani dr. Tavčarja, s katerim sva tudi glede morale denarnih kupčij vedno bila ter sva tudi danes popolnoma edina. — Kolikor pa poznamo g. dr. Iv. Tavčarja, si n. moremo misliti, da bi mogel odobravati kupčijsko politiko dr. Žerjava. Iz izjave dr. Trillerja torej sledi, da tudi on obsoja »gospodarsko« politiko dr. Žerjava. »Slov. Narod« sam je v precejšnjih škripih in je dosleden v svoji stalni nedoslednosti. Med političnimi vestmi objavlja zaupnico dr. Žerjavu, med dnevnimi pa se postavlja na stališče, da naj se afera razčisti na merodajnih mestih (torej najprej) in tudi v stranki sami; to-

samem Pamiru, ki ga imenujejo tudi »streho sveta«. V porečjih teh dveh rek se razprostirajo rodovitna polja in vrtovi, ki jih namakajo z vodo imenovanih rek in njihju pritokov. Kamor pa njih voda ne sega, vlada stepla in pustinja.

Po svoji obsežnosti je Turkestan približno triinpolkrat tolikšen, kakor vsa bivša Avstroogrška. Prebivalstva ima dobrih deset milijonov, ki je po pretežni večini muslimansko in turko-mongolskega izvora. Priseljencev iz Rusije je le kakih 10 odstotkov vsega prebivalstva v Turkestanu. Azijati, t. j. muslimani, jih imenujejo pod obim imenom »uruse«, kar je toliko ko Rus, čeprav je med temi »uruse« mnogo ne Rusov, n. pr. Poljakov, Ukrajincev ali Hohlov, Nemcev iz južne Rusije in Saratovske gubernije, Jevrejev ali Judov in drugih po malo, kolikor jih pač ne ogrinja s svojim ogromnim plaščem matuška Rusija.

Politično je razdeljen ves Turkestan na sedem pokrajin ali »oblastej«. Vsaka teh pokrajin je imela že v času carskega režima svojo posebno administracijo; vse skupaj pa so bile podrejene general-gubernatorski vladi s sedežem v Taškentu. Sovjetska vlada je dala pokrajinam svojo ustavo in upravo s svojimi sovjeti in ispolkomi (= ispolniteljnimi komiteti), takozvano »vlast na mestu« (= krajevna ali pokrajinska vlada). Vseh sedem pokrajinskih vlad je podrejeno turkestanскому centralnemu ispolkomu v Taškentu.

ki tvori najvišjo eksekutivo teh pokrajin, združenih v eno federativno in avtonomno turkestanško sovjetsko republiko. Njen ustavodajni zbor se imenuje turkestanški svet ljudskih komisarjev. Turkestanška republika je vključena v sestav »Ruske, socialistične, federativne, sovjetske republike«. Ta oficijelni in dolgi naslov pišejo navadno okrajšano s petimi začetnimi črkami: R. S. F. S. R. = Ruskaja, Socialističeskaja, Sovetskaja Respublika. Njen vrhovni postavodajni organ je vserski svet ljudskih komisarjev; vrhovni upravni organ pa kratko imenujejo »vsecik«, t. j. vserski centralni ispolkom.

Ves Turkestan deli na dva dela železnica, ki je izpeljana iz Orenburga do Taškenta in od tod do Krasnovodska. Dolga je ta pot okroglo 3500 verst, versta pa je za 61 m večja kakor km. Ta železnica ima dve imeni: taškentska in srednje-azijska. Taškentska vozi po sirdarjinski pokrajini do izliva Syr-Darje v Aralsko morje, vso pot skoro do samega Orenburga po stepah; onstran Orenburga pa pelje že po evropski zemlji do Kineli, kjer se neha. Na vzhodni strani taškentske železnice se nahajajo še tri pokrajine turkestanke, in sicer: turgajska, akmolinska in semireška. Po srednjeazijski železnici pa se iz Taškenta kmalu popeljeta mimo ferganske pokrajine ali Fergana imenovane, ki se nahaja na vzhodni strani te železnice. V to pokrajino je od sred. azij. proge izpeljana takozvana ferganska železnica. Pustimo jo zaenkrat pri

rej ne s preudiciranimi zaupnicami. Najžalostnejše spričevalo za JDS je pa to, da se v enem in to pretežnem delu njenega vodstva način, kako so mladoliberalci dobivali denarne vire za svoje »politične, kulturne in socialne« zadeve, ne smatra niti za obsodbe vredne, za koruptiven. Ti ljudje so torej popolnoma izgubili smisel za politično moralo in se drznejo javno braniti, česar bi se morali v dno duše sramovati.

† Predgovor h Kamenarovičevemu poslanemu. V včerajšnjem »Jutru« je dr. Kuhovec med drugim zapisal to-le: »Naša ustava določa, da narodni poslanec ne sme biti hkrati državni dobavitelj ali državni podjetnik... zakonodajalec je hotel povedati, kako velika opasnost je za ves narod, če se tesno združijo v eni in isti osebi funkcije zastopnika javnih interesov in privatnih podjetij.« — Cenjenim čitateljem moramo pojasniti, da je hotel dr. Kuhovec dr. Žerjavo le braniti!

† Odkritostni dr. Kuhovec. Dr. Kuhovec poroča v »Jutru«: »Časopisna podjetja, ki so v rokah izdajateljev brez kapitala, so večinoma v težkem položaju. Ker ne služijo nikomur, nego zgolj politični, kulturni in socialni ideji svojega programa, so navezani taki listi zlasti v svojih prvih početkih, dokler si ne utrdijo svojega gmočnega položaja s lastnimi dohodki, na podporo iz virov, ki jih jim more dati na razpolago stranka ali politični voditelji.« Kje pa smejo politični voditelji v to svrhu jemati denar in kje ne smejo, je pa namesto g. dr. Kuhovca povedal g. Kamenarovič.

† Konstatacija. Kadar je »Jutro« v zadregi, se prosto zlaže, to se pravi, vedoma govori neresnico. Na naša včerajšnja izvajanja ne more nič stvarnega odgovoriti in v tej zadregi se takole zlaže: »Včeraj poprašuje »Slovenec«, kako je dr. Breje preko »Jadranske banke« prodajal svinec.« »Slovenec« tega ni nikdar pisal in g. dr. Breje tudi ni treba podajati nobenih izjav glede svinčenih kupcij. — »Potrkavanje v Senklavžu na Veliki petek,« katero obljublja nam »Jutro«, pa slišijo z grozo in trepetom v »Jutru« že danes.

† Novo radikalno glasilo v Sloveniji. »Murska Straža« poroča, da izide o Binkoštih 1. številka glasila narodno-radikalne omladine »Samouprave«. List bo izhajal v Gornji Radgoni in ga bo urejeval g. dr. Leopold Lenard, ki je bil zadnje mesece pri belgrajskem presbirou.

† Razcep v social-dem. stranki. Pokrajinsko tajništvo »Socialistične stranke Jugoslavije« poroča v »Napreju«, da je pokrajinski odbor SSJ izključil iz stranke poslanca Josipa Kopača in Filipa Kisovarja, pokrajinsko načelstvo pa gg. Ivana Komurja, dr. Periča, dr. Jelenca in še »nekatero manj znane bivše sodruge, čeprav izdajo te dni nov tehnik »Zarjoc«. — Ali je še sploh kaj članov ostalo v pokrajinskem načelstvu SSJ?

† Nova brošura. Živimo v dobi novosti. Imamo »nove afere« in imamo »nove brošure«. Stara brošura dr. Šusteršičeva je komaj pozabljena in že je izdal znani hrvatski emigrant Marko Gagliardi svojo brošuro, v kateri trdo prijema Radića in njegove najožje politične prijatelje, katerim očita, da so prejemali iz inostranstva velike vsote denarja. Ta brošura je baje odgovor Gagliardijev na Radićevo obtožbo proti hrvatski emigraciji.

† Agrarna reforma v Vojvodini. Ob priliki svojega obiska v Vojvodini je izjavil minister Pribičević uredniku lista »Pančevac« na njegovo vprašanje o uspehih agrarne reforme v Vojvodini, »da agrarna

miru, pa pohitimo dalje proti središču samarkandske pokrajine v mesto Samarkand, ki ga krase veličastni mečeti in visoki minareti že nekaj stoletij sem; proslavil se je z njim slavni vladar Turkestanov bojeviti in umni Tamerlan.

Iz Samarkanda se morete peljati, ako vam dajo v to postavljene osebe in uradi potrebne in nepotrebne potne liste, v staro in samostojno kneževino, Buharo imenovano. V lanski pomladi jo je duh ruskega boljševizma vznemiril in postala je kar čez noč samostojna sovjetska republika. Kmalu za njo je doletela ista usoda tudi Hivd, njeno sosedinjo ob izlivu Amu-Darje. Stara hana sta morala zbežati in se skriti za predele Turkestana, v sosednji Perziji.

V Čardžuju, mestu na bregu Amu-Darje, čez katero ste se prepeljali po veličastnem amudarjinskem mostu, vas bo pozdravila poslednja in najbolj vroča turkestanška pokrajina, Zakaspij imenovana. V nekaterih krajih že onstran mervske oaze, kjer se odcepi stranska proga v Kuško, na afganistanski meji, boste držali prav blizu perzijske meje, preden boste dospeli v glavno mesto Zakaspija, v vroči Ashabad. Boljševiki so ga prekrstili v dvajsetem letu v Poltorack, na čast ubitemu boljševiškem komisarju Poltorackemu, ki so ga tam usmrtili ashabadski beli gardisti. Vso pot, kakor od Čardžuja do Ashabada, tako tudi od tu dalje do Krasnovodska, vas bo dolgočasila najbolj pusta in peščena zakaspijska puščava.

(Dalje sledi.)

reforma ni bila izvedena tako, kakor bi se morala. Zemljišča so delili brez sistema in brez vsake vestnosti.« Zaradi popolnosti dodajamo, da so imeli resort agrarne reforme vedno v rokah najožji politični somišljeniki ministra Pribičevića.

† »Ofertna licitacija«. V belgrajski »Republiki« čitamo: »V drugi polovici meseca junija bo v pisarni ministrskega predsednika vlade SHS javna licitacija za nabavo nove politične skupine, ki bi namesto muslimanov stopila v vladni blok. Pogoji so na razpolago pri ministrskem predsedniku ali pa pri predsednikih radikalnega ali demokratskega kluba. Ponudbam je treba dodati, s kolikim številom poslancev razpolaga skupina, koliko ministrskih mest zahteva in koliko milijonov.«

† Nemščina v Jugoslaviji. V »München-Augsburger Abendzeitung« trdi neki nemški dopisnik iz Jugoslavije, da je trgovski jezik v Jugoslaviji še vedno nemščina. Svojo trditve podkrepljuje s tem, da je neka angleška tiskovna družba od uradne jugoslovanske strani nasvet, da tiskati svoje kataloge v nemškem jeziku in ne v angleškem, ker v Podonavju se veljavnost angleškega kot trgovskega jezika neha.

† Naše zastopstvo v Genovi je veljalo našo državo gladkih 135 milijonov kron. Rapalska pogodba in Čičerinov ukor v tej vsoti nista uračunana.

† Izredni občni zbor političnega društva »Edinost« se je vršil 2. t. m. v Trstu. Na dnevnem redu je bil predvsem predlog Goričanov, naj se Slovenci poslej politično organizirajo v samostojnih pokrajinskih društvih, skupnost pa naj tvori narodni svet, sestojec iz odposlancev teh organizacij. Istrani so zastopali stališče, naj se tudi v bodoče ohrani dosedanja edinstvena politična organizacija. Debatu je bila dolgotrajna in včasih viharina. Končno je bil sprejet nasvet predsednika dr. Wilfana, da naj Goričani še enkrat prevdarijo svoj predlog in pritegnejo na posvetovanje tudi zastopnike okupiranih kranjskih in koroških krajev. Svoj končno veljavni sklep naznanijo društvu do konca tekočega meseca. Vprašanje organizacije je torej zaenkrat ostalo nerešeno ter so se zato odložile tudi volitve novega odbora. Nato je dosednji predsednik pol. društva »Edinost« dr. Wilfan naznanil, da odlaga predsedstvo. Posle bo do izvolitve novega odbora vodil stari odbor.

† Monarhistična in antisemitska propaganda. Bivši bavarski ministrski predsednik von Kahr je imel na shodu bavarske ljudske stranke govor, v katerem je trdil, da so revolucijo izzvali židje in njihovi pomagači in da se za gospodstvo v Nemčiji danes borita dve skupini: krščansko-germanska in židovsko-materialistična. Na eno ali na drugo stran se bo moral odločiti tudi nemški narod. Srednja pot vodi samo v močvirje. Dalje je izrazil upanje, da bo nemško dijaštvo zopet tekom časa ugledilo pot monarhiji.

† Pilsudski pride v Bukarešt. Poljsko časopisje vneto pozdravlja nameravani obisk Pilsudskega v Bukareštu, ker se nadeja, da se bodo dobri odnosi med Poljsko in Rumunijo po obisku poljskega maršala še bolj utrdili.

† Rusko-italijanska narodna obsega po poročilu belgrajskega »Videla« določbo, da smejo Italijani svobodno se gibati in trgovati v Rusiji, Rusi pa po Italiji. Tranzitna trgovina je svobodna. Rusi dobe v Trstu svobodo cono, Italijani pa v pristaniščih Črnega morja. Uvoz laškega vina je prost. Končno sme Italija optirati za izkoriščanje petrolejskih vrelcev, za katere še niso oddane koncesije.

† Prva sovjetska ladja na Angleškem. V Anglijo je prišla te dni prva sovjetska ladja »Karl Marks« z 2700 tonami lesa. To je prva ladja, ki je priplula v Anglijo pod sovjetsko zastavo. Častniki in mornarji imajo enake uniforme. Največjo plačo pa prejema ladijski zdravnik.

† Letonski konkordat. Republika Letonija je 30. maja sklenila konkordat s sv. stolico.

Orlovski tabor v Brnu

9.—16. avgusta 1922.

Največjo in najpomembnejšo prireditel letošnjega leta na evropski celine organizira čehoslovski Orel v zvezi z Jugosl. orlovsko zvezo in Mednarodno unijo katoliških telovadcev (Pariz) v Brnu.

Orlovске slavnosti v Brnu pripravljajo čl. zveza Orlov kot kompleks ogromnih manifestacij dela in volje katoliške mladine, ki se vzgaja svobodno v telovadnih zvezah po smernicah katoliškega svetovnega naziranja telesno, umsko, aravno in naravno. Poleg mednarodnih tekem bo v Brnu 1. tekma Slovanske orlovске zveze (Čehi, Slovaki, Slovenci, Hrvatje, Rusini) in 1. tekma čehosl. Orla. Javna telovadba bo obenem 1. nastop celotnega čl. Orla, 2. slovanski orlovski tabor in 4. nastop mednarodne unije. Zborovanja in nastopi bodo vzporedno ogromen nastop čehoslovških katoliškonarodnih, kulturnih organizacij, revija načel, dela in sil čehoslovških katoličanov. Istočasno se vrše razgovor,

ri, zborovanja, nastopi narodnih noš, demonstracije narodnih običajev, narodne zabave, gospodarska in orlovska razstava, velesoj, izleti v Prago, Maccho, Tatro, Velehrad, Oberamergau itd.

Duševni voditelji katoliških organizacij skoro vseh kulturnih narodov, zastopstva vseh katol. telovadnih zvez, predvsem voditelji katoliških Slovanov, se bodo v Brnu srečali in si izmenjali svoje misli. Sovražne sile izmirajoča, zlati most sporazuma narodov gradeča in bratsko vzajemnost Slovanov utrjuječa, prijateljstvo Slovanov z zapadnimi starokulturnimi Romani snujoča prizadevanja plemeniti voditelji posameznih zastopstev narodov bodo v Brnu dobila najlepšo priliko za osebne razgovore in osnivanje osebnih zvez.

Že so v glavnem izvedene predpriprave. Že stoji veličastne tribune za 100.000 gledalcev, garderoba za 10.000 telovadcev in telovadk. V polnem teku je organizacija prehrane in nastanitve. Promet na železnici je urejen. Desettisoči Orlov in Orlie ter sorodnih telovadcev neutrudno vežbajo v zaupanju na časten uspeh. V vseh katoliških deželah je razširjen glas o taboru v Brnu. Mednarodna zveza je preločila letošnji nastop, ki bi se imel vršiti v Rimu, v Brno. Čehoslovsko orlovstvo je v stanju organizatorične in tehnične mobilizacije. Naš Orel je opustil misel na večje nastope doma, zbira, štedi in pripravlja se na polet v Brno. Že je priglasih z denarno svoto 406 Slovencev in 242 Hrvatov izvečine telovadcev in telovadk, vse katoliške organizacije pa so odločene, da pošljejo svoje najboljše zastopnike na prvo katoliško olimpijado Slovanov. Med prvimi je sporočil ljubljanski knezoškof prevzvišeni g. dr. A. B. Jeglič, da hoče med Orlit v Brno, kakor lani v Strasbourg, kjer je naš Orel tako častno stopil v mednarodni krog katoliških telovadcev. Koroški in goriški Orlie hočejo v Brnu utrditi narodne vezi.

V Brnu bo slavila slovanska katoliška mladina svoj prvi veliki dan ob kumovanju katoliške svetovne vzajemnosti. Tam bo spoznala svojo moč in slabost, svoje uspehe in naloge. Tam se bo ogrela in navdušila za nove žrtve, novo delo in boj v doseg idealov božje časti in miru narodov. Tam bo tudi dokazala svetu, koliko več zmora človek z Bogom, kakor človek brez Boga ali proti Bogu.

Dnevne novice.

— Župnim uradom. Dan poroke Njegovga Veličanstva kralja Aleksandra I. naj se cerkveno tako pravi, da se bo v vseh duhovniških cerkvah v škofiji v četrtek 8. junija 1922 vršila slovesna služba božja (sv. maša z zahvalno pesmijo in molitvijo za kralja). K službi božji naj se povabijo oblastva. — Škofijski ordinariat v Ljubljani, 3. junija 1922.

— Intronizacija sarajevskega nadškofa prevzvišenega g. dr. Ivana Šarića bo na nedeljo, 18. junija.

— Občinstvo se ponovno opozarja, da mora vsakdo, ki potuje v Belgrad k svečanostim povodom poroke Nj. Vel. kralja, bodisi posameznik, bodisi v deputacijah, imeti predpisano legitimacijo, katero dobi pri pristojni politični ali policijski oblasti.

— Na dan poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra, t. j. dne 8. junija bodo, kakor poroča tiskovni referat pokrajinske uprave, vsi državni uradi zaprti.

— Jubilejne cigarete. Ob priliki kraljeve ženitve bo uprava monopola izdala v promet posebno vrsto cigaret, ki bodo veljale 70 Din za 100 komadov. Mi v Ljubljani jih bomo težko dobili. Sicer so pa tudi predrage. Mi bomo mirno kadili »drama« in »ogrske«. Pa še te so predrage in prezani.

— Katoliški metropolit v Belgradu? »Novi List« javlja, da se bo ustanovila v Belgradu posebna katoliška metropolija, kateri bi načeloval zagrebški nadbiskup dr. Bauer.

— Za časnikarje. Oni časnikarji, ki se nameravajo udeležiti slavnosti ob priliki kraljeve poroke, naj se z ozirom na poziv tajništva Jugoslovanskega novinarskega združenja prijavijo takoj po svojem dohodu v Belgrad blagajniku združenja, v uredništvu lista »Novosti«, kjer dobe nakaznice za stanovanja in poizvedo še za druge olajšave.

— Nove poštne znamke. Ministrstvo za pošto in brzojav pripravlja izdajo novih poštih znamk. Načrte za nove znamke bodo izdelali naši domači umetniki.

— Katehetski nagrad za podučevanje krščanskega nauka v šolah zastoj čaka mo mi katehetje na deželi. Že drugo šolsko leto gre h koncu, a še za lansko leto nismo ničesar prejeli. Ali naj res že na vse poljih velja balkanski pregovor: graeca fides...?

— Odhod westfalskih Slovencev. V torek, dne 6. t. m. popoldne ob 5. uri 57 minut se vrnejo iz Rajhenburga v Ljubljano. S kolodvoru pojdejo najprej še v frančiškansko cerkev, da zaključijo svojo romarsko pobožnost, nato pa pojdejo v Unio-novo dvorano, kjer pripravi SKSZ tem svojim dragim mukotrpnim rojakom majhno okrepčilo za daljno pot na Westfalsko.

SKSZ se bo potrudila, da westfalski Slovenci poneso s seboj vtis, da imajo Slovenci v plavžih in rudnikih na Westfalskem isto domovino kakor Slovenci pod Triglavom in okrog Karavank. Spodobi se, da se od teh bratov in sester prisrčno poslovim, ko smo videli, da nam niso izginili v nemškem morju, ampak ostali zvesti svoji materi. Poslovitev bo seveda kratka, ker vlak bo ob 9. uri zvečer že odšel.

— Westfalski Slovenci nujno rabijo šolskih knjig za svoje otroke. Pomislite: Čehi na Westfalskem imajo več ljudskih šol in dve gimnaziji; 28.000 westfalskih Slovencev nima niti ene ljudske šole. In vendar bi svoje otroke radi vzgojili v slovenskem duhu. Toda kje naj dobijo slovenskih knjig, predvsem abecednikov, prvih čitank? Pomagajmo jim! Zberimo vsa razna društva Slovenije, naj zbroso ljudskošolskih knjig — čeprav starih, pri nas nerabnih — ter jih pošljejo v Ljubljano; v torek popoldne od 2. do 6. ure bomo v Unio-novi dvorani take knjige sprejemali, da jih naši rojaki kar seboj odpeljejo. Vsaj nekaj takih knjig — upamo — jim bomo dali že zdaj. Potem pa jih še več pošljemo za njimi. Knjige bo v dvorani »Unio-na« v torek, 6. t. m. od 2. do 6. ure sprejemal odbor SKSZ.

— Izpod Kuma. Že dva meseca ne dobivamo nobene redne pošte, ker pošto ravnateljstvo noče nakazati primerne odškodnine selu za pot iz Št. Jurja preko Svibna v Radeče in nazaj. Sicer obeta večjo odškodnino, kakor jo je dobival prejšnji poštni sel, ki je leta in leta nosil pošto potrpežljivo kakor mula, a kljub temu se nobeden ne ponudi več, ker bi ne zaslužil niti za čevlje in obleko, ki bi jo raztrgal ob tako dolgi in hudi poti, o čemer se je osebnol lahko prepričal nalašč semkaj poslani poštni komisar. — In vendar se ravnateljstvo ne zgane, da bi dobivali vsaj tolikokrat pošto kakor poprej, namreč po štirikrat ali vsaj trikrat na teden, če ne že vsak dan. — Toliko pa smo vendar vredni, da bi se nam vsaj dosedanja malenkostna ugodnost privoščila, saj obsega naša občina ozir. poštnege okoliša poleg županstva in orožniške postaje dva župna urada in dve šolski vodstvi. — Kar je zdaj najhujše, je pa to, da sitnari tudi poštarica v Radečah nad ljudmi, ki prihajajo zasebno po morebitno pošto za Št. Jurij ali za Svibno, zraven se pa še marsikaj zmeša in izgubi. — Zato apeliramo na pošto ravnateljstvo, naj nemudoma poskrbi za redni poštni promet med Št. Jurjem preko Svibna v Radeče in nazaj, vsaj kakršen je bil dosedaj.

— Požar na Zalemlogu. V četrtek, dne 1. junija je bila vsa družina gospodarja Jakoba Biček v gozdu nad hišo, kjer je napravljala listno steljo za hlev. Ob 3. uri popoldne naenkrat zagleda pastir, da gori hiša. Gospodar hiti doli, reši najprej 82 letnega očeta, gluhega, iz gorčice hiše in potem hiti v hlev reševati govedo. A komaj odpre duri, pihne vihar s hiše plamen, da je bil takoj ves hlevski strop v plamenu. Rešil je kljub temu živino razun 2 letnega junca in 3 prašičev, ki so mu zgoreli. Pri reševanju obleke sta se dve sestri gospodarjevi močno opekli. Zgorelo mu je razen tega, kar je bilo v hiši, vse, živila, vse poljsko in drugo orodje. Zavarovan je bil le za 2000 kron. Ponesrečenca priporočamo dobrim sreem, zlasti sosedom, da mu kaj pomagajo.

— Osebna vest. V ponedeljek 5. junija prideta v Belgrad vojvoda Yorški in španski infant Alfonso. Vojvoda York bo kralju na ženitovanju kumoval.

— Analfabetški tečaj. V Srbiji so ustanovili mnogo analfabetških tečajev. Upajo, da se bo dalo na ta način znatno zmanjšati število analfabetov. Učiteljem analfabetov je dovolilo prosvetno ministrstvo po 35 dinarjev nagrade.

— Pomanjkanje gotovine. Odnosno na našo notico na naslov poštočekovnega urada v Slovincu z dne 2. junija smo prejeli pojasnilo, da grajane nedostatke ni pripisovati prekomernim elokacijam pri bankah, marveč v glavnem le splošnemu pomanjkanju gotovine. Ravnateljstvo zavoda se resno tudi, da se nedostatku čim prej odpomore.

— Jugoslovanski nuncij — nadškof. Papež Pij XI. je podelil novoimenovanemu nunciju v Belgradu, msgr. Pellegrinet-tiju, naslov nadškofa v Adani.

— Obiskovalcem Golice. Slovensko Platinško društvo opozarja obiskovalce Golice, da je Spodnja Koča ob izletnih dneh zelo prenapolnjena, in ker turisti dostikrat vso noč prihajajo, je tudi težko vzdržati nočni mir. Zato se priporoča, da posejajo turisti tudi Kadnikovsko kočo na vrhu Golice, kjer je dovolj prostora in kjer bodo lahko udobno prenočevali. Turisti in izletniki pa se splošno opozarjajo na hišni red, po katerem mora biti v planinskih kočah po 10. uri nočni mir in naj tozadevno podpirajo oskrbnike.

— Pojasnilo. Z ozirom na notico v Vašem cenjenem listu z dne 2. junija 1922 pod naslovom »Nove gostilne in žganiarne« dovoljujemo si Vam podati naslednje pojasnilo: V članku omenjena gostilna v Kozarih se ni nanovo podelila, temveč je okrajno glavarstvo le odobrilo prenos v Kozarih že obstoječe gostilne iz manj primernege kraja na mesto z lepim vrtom, ki je ob glavni cesti in zelo pripravno za ljubljanske izletnike. — Okrajno glavarstvo v Ljubljani.

— Poročil se je g. Alojzij Beretič, trgovec in posestnik v Šmarjeti z gospodično Marijo Šbil iz Mokronoga. Obilo sreče!

— Pisarniški pomočnik se sprejme pri deželni sodišči. (Glej razpis v Uradnem listu štev. 57.)

— Osebnosti. Premeščena sta: okrajni komisar F. Viher od okrajnega glavarstva v Slovenjem gradu v Mozirje in dr. Janko Šlika iz Mozirja v Novo mesto. — V službo pri politični upravi je sprejet abs. pravnik A. Juhart. — Rač. oficijal I. Brandstetter je premeščen na Selo. — Josip Blanež in D. Jenko sta imenovana za definitivna uradnika pri oddelku za kmetijstvo. — J. Kuhar, orožniški narednik, je imenovan za provizornega policijskega kandidata v Ljubljani.

— Vlom v Vel. Laštah. Vlomilec aretiran. V noči od 1. na 2. junija je bilo ulomljeno v železniško skadišče v Vel. Laštah. Vlomilec je odnesel 80 kg. manufakture. Orožniki so vlomilca že 2. junija aretirali. Bil je to pekovski pomočnik Alojzij Anžlovar, rojen l. 1893 na Plakah, ki je tudi priznal svoj zločin. Eno ukradeno balo manufakture so orožniki dobili pri Anžlovarju, drugo je pa, kakor je trdil, zakopal v gozdu blizu Grosupeljskega kolodvora.

— Prebivalstvo Splita. Po nedavno izvršenem ljudskem štetju ima Split 26.344 prebivalcev.

— Razpisano poštarsko mesto. Razpisana je poštarska služba (1/4) v Litlji. Prošnje je vložiti v teku 14 dni.

— Stanje brezposelnih v Angliji je zadnji teden palo po poročilu ministra za socialno politiko za 29.682 delavcev.

— Pasteriuv zavod v Berlinu pošlje vsak teden več ko 10 ton zdravil, ki so določena za izumirajoče rusko prebivalstvo in sicer 25 milijonov porcij sera proti davici, 5 milijonov porcij sera proti osepnicam, 6 milijonov porcij sera proti ležariju in dva milijona porcij sera proti kolери.

— Tatvine. Gostilničarju Juliju Novljanu v Medvodah je bilo ukradenih 1500 kron. — V noči od 25. na 26. majnik je bilo iz zaklenjene carinarice na Kalcah pri Logatcu ukradenih 700 zavitkov hercegovskega, 800 sredniefinega turškega, 400 ogrskega in 9 ovojev finega hercegovskega tobaka v vrednosti 13000 kron.

— Potepuh iz Lublina pred sodiščem. Fr. Nohovskij je iz Lublina doma. Prišel je v naše kraje in se potepal po kamniškem in po kranski okraju. Prišel je tudi v Kranj, kjer je v noči na 13. majnika okradel Franceta Marčiča in Antona Jeršina, toda imel je smolo, ker so ga orožniki prišli in 31. majnika ga je deželno sodišče v Ljubljani obsodilo na 4 mesece težke ječe.

— Društvo Neslé je razpisalo za svojo znano švicarsko čokolado tekmo s številnimi nagradami. Več v današnjem oglasu.

— Veliki tatvina. 27. maja je bilo vlomljeno v hišo posestnika Janeza Valentiniča, Hrastje 9, pri Grosupljem. Vlomilec je odnesel seboj veliko zlatnine, srebrnine, obleke in perila v skupni vrednosti najmanj K 30.000. Obleke so imele na notranjih žepih deloma monogrami L. V. in Fr. Z., perilo pa je amerišanskega izvora.

— Nevarna grožnja. Z nočem je grozil Francetu Snojcu tajniku posojilnice v Zagorju Janez Grobolšek iz Zagorja. Obsojen je bil za to na tri tedne ječe.

— Prijeti cigani. Orožniki v Radovljici so aretirali cigane Ivana Helda, Karla in Danijela Rajharda, ker so ukradli Ivani Ivnik v Predtrgu 3000 kron vredno zlato uro.

— Velika goljufija odkrita. Tvrdka Brata Vošnjak v Ptuj je najela Rudolfa Pibrova iz Kroke, da naj nakupuje črešle po Gorenjskem in ga odpošilja tovarnam usnja v Ptuj in v Osijeku. Za nakup črešle je prejel Pibrova od tovarne nad 100.000 kron denarja, bratoma Vošnjak je pa odposlal samo en vagon črešle. Poročal je tvrdki pismo, da je poslal vagon lubja v Osijek in v Ptuj. Dne 29. maja je orožnik Dragotin Dekort v Lescah izsledil Pibrova, ki se je skrival, ga aretirali in ga izročili sodišču.

Ljudski tabor na Limbarski gori.

Na Limbarski gori pri Moravčah bo Binkoštni pondeljek po 10. sv. maši velik ljudski tabor. Govorita gg. načelnik Jug. kluba dr. Korošec in načelnik J. K. Z. J. Brodar. Pridite, da slišimo svoje voditelje!

Štajerske novice.

Š Celjski najemniki so se na zadnjem obnem zboru svojega društva, ki se je vršil 24. maja v Narodnem domu, lahko prepričali, kako razvit čut imajo naši demokratje za socialna vprašanja. Demokratje so napravili klavirni poskus z nesposobnimi sredstvi spraviti najemnike pod svojo zaščito in odvisnost. Ker bodo to svojo nakano sigurno poskusili ali zamolčati ali pa zavili, naj javnost, zlasti najemniki javni nameščenci, ki bi morebiti sicer šli na lim, početje gotovih ljudi do dobrega spoznanja. Kakor v Ljubljani, tako so tudi v Celju stanovanjski najemniki po iniciativi iz delavskih krogov že meseca decembra lanskega leta osnovali društvo najemnikov, ki je pri reševanju stanovanjskih vprašanj vsestransko tudi za posestnike velike važnosti. Društvo, kojega člani so bili delavci, obrtniki, uradniki, sploh najemniki, ki so se zavedali važnosti takšnega društva, pa ni bilo po godu nekaterim izven njega stoječim demokratom, ki so naenkrat, žele zadnji čas, občutili potrebo, da bi si tudi osnovali še eno društvo, menda misleč, da če bodo najemniki na več strani razdeljeni, tembolje za nje. Snovanje novega društva je prevzel g. profesor Mravljak, zet in »najemnik« župana in hišnega posestnika g. dr. Juro Hrašovca. Že obstoječe društvo najemnikov je povabilo gospe, naj rajši pristopijo in pomagajo delati, kakor da bi v novo organizacijo najemnike cepili v škodo stvari same, ter se je malikontentom tudi zagotovilo, da se izvolijo trije odborniki iz njihovih vrst. Tako bi imeli med 10 odborniki dominantno in eventualno tudi predsednika. A že pri volitvi teh odbornikov je pokazal profesor Mravljak svoje namene. Kandidiral je izrazite demokrate kot zastopnike javnih nameščenec, dasi je bila gotovo polovica izmed njih druge politične barve. Pustilo se mu je zaradi ljubege mira. Po izvolitvi odbora pa je stavil zahtevo, da mora tudi prisednik stanovanjskega urada biti iz njegove vrste. Ker bi

javni nameščenec demokrat že po svoji mentaliteti kot prisednik ne mogel svojih ljudi zastopati iz dolžnega respekta pred kompetentni višjih klasov, je bila večina zborovalcev za izvolitev drugega prisednika, na kar je prof. Mravljak napovedal izstop javnih nameščenec iz društva in ustanovitve drugega društva. Temu njegovemu namenu, spraviti javne nameščence v odvisnost od demokratske milosti, pa ne bodo sledili vsi tisti javni nameščenci, ki si hočejo ohraniti samostojno politično prepričanje, in katerim gre v resnici le za pravičnost v najemniških vprašanjih, in bodo ti javni nameščenci slobodnega prepričanja še nadalje ostali v obstoječem društvu, kjer imajo lahko v odboru in v povsod zajamčene interese.

Š Požar. Pretekli teden je izbruhnil ogenj pri posestniku Trojnarju v Borečih, ko so bili vsi domači v gozdu in na polju. Zgorlo je vse, tudi živina. Ogenj se je razširil tudi na poslopje sosedu Križaniča in uničil hišo in gospodarska poslopja. Škoda je zelo velika. Zavarovana pa sta bila za popolnoma malenkostne vsote. Prvi za 800 kron, drugi pa še za manj!

Vojaštvo v Kragujevcu ali česa poslanci S. K. S. niso videli.

Demokratski listi »Jutro« in »Nova doba«, so v obširnih člankih raztrobili v javnost vest, da so poslanci Dobnik in Majcen (SKS) in Brandner (NSS) posetili naše vojske v Kragujevcu in se prepričali, da so naši vojski dobro preskrbljeni, da imajo redno in zadostno hrano, da živijo v zelo čistih lokalih kasarne itd. Po poročilih teh listov bi bilo življenje naših vojakov v Kragujevcu pravcati raj na zemlji. Človeka, ki ve, kako se godi našim fantom v Kragujevcu, ki je živel med njimi, ki je z njimi vred trpel, morala so ta poročila stresti od srda.

Čuditi se je, kje so gg. poslanci hodili, da niso zvedeli resnice, saj človek, ki ima količkaj zdrav mozeg, bi dobil po kratkem vpogledu v življenje naših vojakov v Kragujevcu vse drugače informacije. Ker jih niste dobili tam doli, vam jih pojasnim tukaj-le, če ravno ste jih mogoče že slišali, pa vam ni hotelo ostati v glavah. Naši javnosti pa hočemo natočiti čistega vina. Dejstva so:

1. V zelo čistih lokalih živijo torej ondašnji vojaki? Zakaj pa niste, gg. poslanci, vprašali raje vojaštva, je li ono samo čisto — brez golazni, ne samo lokalni? Poudarjam, da muči tamošnje vojaštvo cela armada sten in ušil Cel 19. pešpolk noč to pokoro, predvsem tretja četa. Nič ne izda vsakomesečno pokončevanje te golazni s paro, saj se po preteku enega tedna navalni ta mrčes vnovič na trpeče vojaštvo. Če ne bi poslanci dobili nikjer tega obvestila, pa bi se obrnili na tamošnjega vojaškega pravoslavnega popa, ki bi vedel povedati, da je pri posetu vojakov naletel na vojaka, ki je imel hranjeno škatljico od vžigalic, napolnjeno z ušmi.

2. Torej redno in zadostno hrano dobivajo vojaki? Kako se vendar imenuje dotična hrana? Menim, da jo z enim imenom ne morejo nazivati, saj se kuha več stvari skupaj, katere imajo vendar vsaka svoje ime, kakor meso, fižol, zelje, špinata itd. Gospodje poslanci gotovo niso navajeni na prikuho, sicer bi vse drugače ocenili to »moderno« jed. Da je jed zadostna, to vam pa moramo pritrditi, ker je ima vsakdo, vsled njenega »izvrstnega« okusa par žlic dovolj, ostalo navadno splava po kanalu za odvajanje fekalij. Ker bi se mogoče gg. poslancem ustregel, če bi jim podal kratek recept o kuhanju tiste »izvrstne« hrane, priobčim tukaj enostaven recept: Vzemite na kotel goveje juhe, en koš špinata, vrzi vanj, ter naj to vre eno uro, in kosilo je gotovo!

3. Zakaj pa niso gg. poslanci vprašali vojaštva, kakšen zajuterk da ima? Zajuterk se od 28. dec. 1921 do 16. aprila t. l. v 19. pešpolku v Kragujevcu ni dobival. Najbrž je zajuterk, po mnenju demokratov in samostojnežev, mladim želodcem škodljiv, vsled česar se je iz zdravstvenih ozirov opustil. Od 16. aprila t. l. naprej se za zajuterk sicer dobiva »popara«, t. j. poparjen kruh, vsled česar se vojakom pritrja četrtino hleba.

4. Zakaj pa niste, gg. poslanci, vprašali naših vojakov v 19. pešpolku, ali imajo pitno vodo? Voda v vodnjaku, ki se nahaja za kasarno, se je pokvarila in se po ukazu vojaškega zdravnika ne sme uživati. Da se ta ukaz izpolnjuje, je postavljena k vodnjaku straža. Vojaki so navsez na dobavo pitne vode četrt ure oddaljenega mestnega vodovoda. Seveda si pogase žejo samo tedaj, če je kaplar voljan voditi jih po vodo, ker sami nimajo izhoda.

5. Zakaj pa niste, gg. poslanci, vprašali vojakov 19. pešpolka, so li prebili letošnjo zimo v toplo zakurjenih sobah? Dobili bi odgovor, da se ves zimski čas, tudi v najhujši zimi, ni kurilo v sobah moštva, razen v par slučajih, ko je sila pritrala vojaštvo, da je na nedovoljen način (potom kraje) nalomilo desk iz tamošnjih plotov.

6. Kaj pa, ali so gg. poslanci vprašali vojske inženirije in 19. pešpolka, ali uživa

prostost potrebno v razvedrilo vojaka. Odgovorilo bi se jim: Izhoda iz kroga teh kasarn ni. Krog je ograjen z močno žično oviro, (kakor nekaj taborišča za vojne ujetnike), katere izhode straži stražar, ki nikogar ne izpusti brez potrebne »dozvole«.

7. Mogoče so gg. poslanci pozabili vprašati naše vojske, ali je prestalo v naši vojski mučenje vojaštva? No, mogoče je že izvedela javnost, da je podporočnik, ki je vodil transport lanskih rekrutov iz Celja v Kragujevac, zlomil sabljo na vojaku Slovenecu. In zakaj? Ker je stopil iz vlaka po pitno vodo — kar se pa ni smelo.

8. Toliko pa so gg. poslanci izvedeli, da dolguje komanda 19. pešpolka svojemu vojaštvu v Kragujevcu mesečno plačo od treh mesecev.

9. So pa tudi izvedeli, da si mora vojaštvo iz lastnih sredstev kupovati metle, krtače za ribanje sob, petrolej, umivalnike itd?

10. So li vprašali vojaštvo v 19. pešpolku, ali smejo čitati časopise? Čitanje »Vojniškega glasnika«, to je vse. Celo pisma starišev in znancev cenzurira imenovana komanda, da se tako onemogoči vsako znanje politike vojaštva.

Še več bi povedal, pa menim, da sem dovolj podal v teh 10. točkah. Gospod urednik bo gotovo nevoljen s tako dolgin. članom, še bolj pa ušesa samostojnih in demokratov, ki kaj tacega kaj neradi čujejo. Odsluženi vojak 19. pešpolka.

Ljubljanske novice.

Ij Poroka Nj. Velikanstva kralja Aleksandra z Nj. Visočanstvom kraljicino Marijo romunsko se bo v Ljubljani, kakor poroča tiskovni referat pokrajinske uprave, proslavila najsvečaneje. Proslava se bo vršila po nastopnem sporedu: Na predvečer poroke, dne 7. junija se priredita v opernem in v dramskem gledališču ob osmih zvečer slavnostni predstavi. Spored v dramskem gledališču je sledeči: 1. Slavnostni prolog. Zložil Radivoj Peterlin-Petruska. 2. Jugana, vila najmlajša. Spisal dr. Mirko Korolija. 3. Semberijski knez. Spisal Branislav Nušič. Spored v opernem gledališču: 1. Državna himna 2. Tretje dejanje iz Chaperentierove muzikalne drame »Luiza«. 3. Peta slika iz Musorgskega opere »Boris Godunov«. 4. Prvo dejanje iz Smetanove opere »Prodana nevesta«. — Na dan poroke, dne 8. junija priredi ob 5.30 jutraj vojaška godba budnico po ulicah ljubljanskega mesta. Ob devetih dopoldne bo služba božja v pravoslavni kapeli v vojašnici vojvode Mišiča, ob desetih pa bo v stolnici sv. Nikolaja slovesna sveta maša, katerih se udeležijo zastopniki vseh državnih civilnih in vojaških oblastev in oficijelne korporacije. Po sveti maši v stolnici bodo čete ljubljanske posadke defilirale ob Zvezdi. Ob treh popoldne se vrši v opernem gledališču svečanostna predstava za mladino. Poje se Smetanova opera »Prodana nevesta« po znižanih cenah kot slavnostna mladinska predstava. Isti dan od petih do sedmih popoldne se vrši pred tivolskim gradom promenadni koncert s sodelovanjem godbe Dravske divizijske oblasti in zveze pevskih zborov. Zvečer bo vse mesto slavnostno razsvetljeno. Ob 21.30 priredi vojaška godba bakljado po ulicah Ljubljane. Na dan poroke dopoldne se bodo na Gradu oddali predpisani topovski streli. Vse mesto bo slavnostno ozaljšano. Povodom poroke namerava mestna občina ljubljanska pogostiti mestne ubožce, Kolo jugoslovanskih sester pa obdariti revne otroke z obleko.

Ij Na dan poroke Nj. Vel. kralja, 8. junija, bo po defilaciji vojaštva ljubljanske posadke sprejemal od 11.30 do 13. ure gospod podnamestnik dr. Baltič v vladni palači na Bleiweisovi cesti razne korporacije, društva itd., ki mu nameravajo izraziti čestitke povodom poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra. (Tisk. referat pokr. uprave.)

Ij V »Ljudskem domu« bodo v nedeljo zvečer povodom »Družabnega večera« predstavljali igralci »Ljudskega odra« 4 dejansko igrano »Pod Marijinim varstvom«. Med odmori godba in petje. Vstopnina 1 dinar za osebo. Vstopnice se dobe v Prodajalni K. T. D. in v Konsumnem društvu na Kongresnem trgu ter v nedeljo popoldne v Ljudskem domu. Somišljeniki, polnoštevilni!

Ij Osrednja pisarna za udeležence Marjanskega shoda na binkoštni pondeljek v »Unionu« bo od danes popoldne dalje poslovala v dvorani Ljudskega doma skozi celi dan. Ondi se dobe nakazila za prenočišča in vsa druga tozadevna pojasnila.

Ij Slavnostni koncert. Udruženje gledaliških igralcev mestni odbor Ljubljana priredi o priliki poroke svojega visokega pokrovitelja Nj. Vel. kr. Aleksandra I. slavnostni koncert dne 8. junija t. l. ob 8. zvečer v opernem gledališču. Vspored: gospe Thierry-Kavčnikova; Hatze; Pastourelle, A. Lajovic; Razdvojenost; ga. Lovšetova; Dr. G. Krek; Ali veš?, A. Lajovic; Pesem o tkalcu; ga. Lewandovska; St. Lipski; Jesenja, S. Moniuszko; Spiew Hrabini; gdč. Zikova; Novak; Pod tym našim okeneškom; Dievča, dievča; gdč. Škerkova; Kačerovski; Svu noč mi soko, Oj cviječe moje; g. Dr-

vota: A. Balatka: Besede sliatke, L. M. Škerjanc; Beli bezeg; g. Sovilski; Wagner; Opowiodanie Lohengrina, M. Swierzynski; O dziewcze piekne i hoze; g. Kovač; Hatze; Da sam bogat, E. Adamič; Nocoj je pa svetla noč; g. Romanovsky; O Dev; Vzdih, St. Moniuszko; O matko moja, M. Lysenko; Oj Dnipro mij Dnipro; g. Zaithe; Mussorgsky; Balada Meftisa o bolhaču, Schubert; Deklica in smrt; g. Zupan; Michel; Pevcu, Napis na velikem zvonu sv. Jošta. Na klavirju gg. Balatka in A. Nečfat. Iz prijaznosti sodeluje na harfi gdč. Doubravka. — Besedilo proizvajanih točk v gledališkem listu. Naročil vstopnic v pisarni Udruženja gledaliških igralcev vsak dan od 8. do 5. v dramskem gledališču, pritišlje.

Ij Shod staršev — oziroma njihovih zastopnikov — dijakov in dijakinj trgovske šole in trgovske akademije se je vršil 1. junija »Novem svetu«. Shod je bil zelo dobro obiskar, kar vsekakor priča o velikem interesu za to velevažno panogo strokovnih šol. Več govornikov je ožigosalo neverjetno brezbržnost odločujočih činiteljev. Na shodu je bila sprejeta sledeča resolucija: »Starši oziroma njihovi zastopniki dijakov in dijakinj ljubljanske trgovske akademije, trgovske in tehnične srednje šole ter abiturientskega tečaja trgovske akademije, zbrani dne 1. junija t. l. pri »Novem svetu« v Ljubljani, ugotavljamo kot davkoplačevalci z ogorčenjem, da naša centralna vlada vkljub ponovnim posredovanjem raznih merodajnih činiteljev do danes še ni odobrila kredita, potrebne za honoriranje nadurnega dela učnim močem omenjenih šol, dasi je Ministrski svet glasom določb »Uradnega lista« za Slovenijo štev. 79 iz leta 1921 odredil, da se to delo mora opravljati in mora tudi plačati. Ker preti skrajna nevarnost, da se vsled skrčenega učnega reda ne bodo mogli vsi predpisani učni predmeti na teh šolah klasifikovati, bodo prizadeti učenci izgubili celo leto, kar pomeni zanje in njih starše brezdvomno velikansko izgubo na času in denarju. Nujno pozivljamo in prosimo vse merodajne činitelje finančnega ministrstva, gospoda namestnika za Slovenijo, gg. narodne poslance vseh strank in gg. zastopnike ministrstva za trgovino in obrt, da izposlujejo takoj izplačanje zaslužnih honorarjev gg. profesorjem za izvršeno delo.«

Ij Krekova Prosveta. Zveza uradnic in trgovskih nastavljenk ima v sredo, dne 7. junija ob pol osmih zvečer svoje redno mesečno predavanje. Dolžnost vseh članic je, da se polnoštevilno udeležijo predavanja in pripeljejo seboj še druge. — Predsednica.

Ij »Klub Primork« v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 18. junija 1922 v Ljubljani ob 5. uri popoldne na Kongresnem trgu javno tombolo s šestimi glavnimi, šaljivo efektnimi, obenem jako dragocenimi dobitki. Srečke za tombolo se dobijo od danes naprej v trafikah Dunajska cesta 12 in Dolenc, Prešernova ulica. Glavni dobitek »Kontrabantar« predločuje možakarja, sestavljenega iz 30 kg riža in 5 kg kave. Vse bo obšit s smodkami in svalčicami, v rokah pa drži poln kovček »kontrabanda«. Med brati je vreden 15.000 K. Za njim stoji »Vrhnški škrt« (kot II. dobitek). Prekajen je v vrhnški tvornici, sestoji iz pristnih domačih gnjati, pleč, reberc in salam. V rokah ima verigo finih kranjskih klobas. Vreden je 12.000 kron. »Sladka devica«, III. dobitek, je elegantno oblečena dama po najnovejši modi s 50 kg sladkorja. Cenijo jo na 10.000 K. »Gospod Močnik« (IV. dobitek), zaročenec »Sladke device«, kralj vseh pekov — je nasut s 150 kg najfinejše pšenične moke. Ponuja se za 4000 K. »Urška na fedrih« (V. dobitek) iz samega testa in pšeničnega zdroba. Oblečena in obuta je po svoji mikavni modi. Sama pravi, da je vredna 6000 K. — Nastopi tudi slavnostna »Baterija ljubljanskih dobrovoljčkov« (VI. dobitek). Masikirana je tako, kot si naši učenjaki predstavljajo Marsovega človeka, na čevljarjem stolčku, nalitega s 50 l piva. Glavo pa mu bodo krasili bujni lasje, iz kojih lahko napravi pridna gospodinja 12 parov nogavic. Vrh teh šestih glavnih dobitkov jih je še 20 po 400 K v denarju. — Ker je čisti dobiček namenjen za našo zapuščeno daco, naj nikdo ne zamudi te prilike in naj si nabavi pravočasno srečke, ker povpraševanje po njih je že sedaj veliko.

Ij Zabavna prireditve društva »Soča«. — Društvo »Soča« opozarja svoje člane, prijatelje in drugo občinstvo na svojo zabavno prireditev, ki se vrši v soboto dne 10. t. m. ob 20. (osmi) uri zvečer v prostorih hotela »Tivoli«. Na programu je: godba, zbor-petje, samospeli, dvospevi in razni originalni komični prizori. — Kdor hoče preživeti ta večer par neprijetnih prijetnih uric, naj pride med naše živahne Primorce. (K)

Ij Zveza uradniških vdov in sirot v Ljubljani ima svojo redno sejo 7. junija t. l. v navadnih prostorih.

Ij Iz profesorske službe. Za profesorja na ženskem učiteljsku sta imenovana: dr. Alojzij Merhar, gimnazijski veroučitelj v Ljubljani in dr. Viktor Peterlin, gimnazijski profesor v Ljubljani.

Ij V Zvezi slov. pevskih zborov včlanjena ljubljanska pevsko društva in pevski zbori zapoje na dan kraljeve poroke, dne 8. junija ob 5 uri popoldne pod gradom Tivoli par zborov. Skušnja za ta nastop se vrši v sredo, dne 7. junija t. l. točno ob osmih zvečer v dvorani Filharmonično družbe. Prosimo vse ljubljanske zборе, da se je gotovo polnoštevilno udeležijo Odbor Zveze slov. pevskih zborov.

Ij Društvo sv. Elizabete. — Osrednji svet družbe sv. Elizabete ima redno mesečno sejo prihodnji torek 6. t. m. ob 3 popoldne v Dobrodelnosti (Poljanski nasip 10).

Ij *Sentpeterska hranilnica in posojilnica v Ljubljani* ima od 7. junija naprej svoje uradne ure vsako sredo od 8. do 10. ure in ne kot doslej od 9. do 11. ure dopoldne.

Ij *Jubilej dela*. 25 letnico službe je praznoval 2. junija vsem obiskovalcem grobov znani Franc Ržičnik, cerkvenik na starem pokopališču pri sv. Krištofu.

Ij *Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani*. V sredo 7. t. m. ob 19. uri se vrši sestanek na dermatološki oddelku splošne bolnice, na katerem predava profesor otologije na dunajski univerzi g. dr. Biehl o temi: Kako vplivajo bolezni labirinta na celotni organizem. Prosimo gg. kolege obilne udeležbe.

Ij *Davek na nezazidane parcele*. V 59. št. »Uradnega lista« je objavljena naredba, s katero se ujava davek na nezazidane parcele, ki ga je sklenil bivši občinski svet.

Ij *Centralna vnoševalnica* za živo in zaklano živino v Ljubljani prodaja vsako jutro na obeh njenih stojnicah (Prosta stojnica ter stojnica Nakupovalne zadruge) prekajeno meso in sicer: šunko, kare, reberca, pleče ter šink po ceni K 84 za kilogram.

Ij *V ambulatoriju Okrajne bolniške blagajne*, Gradišče 2, se vrše odslej ordinacije za kožne in spolne bolezni od 8 do 9 zjutraj, in sicer ob ponedeljkih in petkih za moške, ob sredah za ženske.

Ij *Rečne kivilje dobe delo* za šivanje zastav pri mestnem gospodarskem uradu.

Ij *Unionska dvorana*, ki je bila mučno potrebna popravila, je sedaj popolnoma renovirana ter je zopet na razpolago. Za restavriranje dvorane se je izdalo velikansko vsoto, toda kljub temu ostanejo vsi doseženi pogoji najemnine nepovršeni, da se s tem omogoči prirejanje koncertov v dvorani, ki je bila nalašč za to zgrajena. Upati je, da se bodo vsi pevski in glasbeni zbori posluževali te ugodne prilike ter nudili občinstvu več koncertov. Unionska dvorana slovi kot ena največjih in najlepših dvoran v Jugoslaviji ter se v njej prirejajo največji koncerti in druge slavnostne prireditve.

Ij *Samomor*. Dne 2. junija zvečer se je obesil na ljubljanski pristavi l. 1876 v Gorenji Beli rojeni magistratni kočijaž Janez Nunar. Pogrešili so ga ob 5. popoldne, proti 10. uri so ga pa našli mrtvega. Obesil se je na pasji ovratnik.

Ij *Izgubila se je belezna knjižica* z važnimi trgovskimi zapiski. Najditelj se prosi, naj jo odda proti nagradi 200 K na glincah 267/II.

Ij *Polijska kronika*. Neka delavka je slišala 2. junija ob 9. uri zvečer za ograjo v Hradskega vasi otročje jokanje; pogledala je in videla ležati bel zavoj, a ker se ga je bala, ga ni prišla in naznanila policiji, kar je videla in slišala. Policija je precej pregledala kraj, toda našla ni ničesar več, pač pa je bila trava potlačena, vsled česar se sklepa, da je bil otrok vržen v Ljubljano. — Sivomoder prt s črkama H. S., vreden 300 kron, je bil ukraden gostilničarju Matku Senica.

Gospodarstvo.

Ciril Dolenc:

Lastna režijska in ekonomija v dobrodelnih zavodih.

Dobrodelni zavodi se dandanes nahajajo v težkem gmotnem položaju. Že od nekdaj so ti zavodi (bolnišnice, umobolnice, hiralnice itd.) nalagali deželam, ki so jih morale vzdrževati, velika bremena. Kako svoj čas v deželnih proračunih, tako tvorijo danes v državnem proračunu stroški za te zavode visoke postojanke. Štedenje je danes v državnem gospodarstvu gotovo opravljeno, tam kjer pa gre za vprašanje ljudskega zdravja — je to le do gotove meje opravljivo. Nadzorovanje kredita za vzdrževanje javnih bolnišnic itd. votom dvanaestin, je zanje naravnost škodljivo — in da ne govorimo že o napredku — ogroža celo njih obstoj. Pri tem načinu je vsakokratno izrabljanje trgovske konjunktive izključeno. Pravilno budžetiranje je v sedanjih časih vsled labilnih valutarnih razmer nemogoča stvar. Posledice so zavaljo tega tem škodljivejšje, ker v rednem gospodarstvu ni najti izhoda za kritje izdatkov. Vsaka kalkulacija z gospodarskega stališča je onemogočena, kopiciti se morajo dolgovi, kar se potencira tako daleč, da dobavitelji kratkoma zavodom celo kredit ustavijo.

Vsa podoba je ta, da še dolgo ni misliti na to, da bodo zavladale redne razmere, kakor smo jih bili vajeni v predvojnih časih. Paralelizirati je torej težko razmere v prvi vrsti s štedenjem v notranjem gospodarstvu na podlagi osnovitve praktičnih predpogojev.

Splošno je znano, da je prehranjevanje bolnikov še posebno dandanes glavna postojanka, ki povzroča največ stroškov. Kakar v zasebnem družinskem življenju — nič drugače ni v javnih zavodih, povsodi pojavi iste mizerije, in kje še potem vsi drugi nujni izdatki za materialije itd.? Postavite se torej predvsem na skrajno gospodarsko stališče, da se lastne režije v bolnišnicah itd. v pravem pomenu besede in v čim bolj praktični smeri spopolnijo tam, kjer niso bili do sedaj dani vsi pogoji zanje, ker med vojno še niso bile vpeljane. Te velevažni gospodarski koeficient ni bil zadostno uveljavljen, ker se nanj svoj čas ni mislilo. To je tudi vzrok, da se zgradbe niso tehnično tako izvršile, da bi bile primerne modernim zahtevam za lastne režije.

V tesni zvezi z »lastnimi režijami« so seveda tudi »lastne ekonomije«. Tam kjer niso danes vsi pogoji zanje, ali kjer jih sploh ni, naj se uveljavi ekonomičnejše izrabljajo vsi odpadki prehranjevalne ekonomičnejše izrabljajo vsi odpadki prehranjevalne režije, zopet v njene lastne svrhe.

Kedro je imel priliko, natanko in podrobno proučevati te razmere v bivši Avstriji, n. pr. v

Tropavi, Steinhofu pri Dunaju, Feldhofu pri Gradcu in po drugih velikih zavodih, kjer so morali veliko število ljudi prehranjevati, se mu ne hote vsiljuje misel, kako se je to drugod moglo prezreti. Koliko prihrankov bi se doseglo v predvojnih časih, koliko olajšav v prehrani med vojno, in koliko manj stroškov in več ekonomičnega gospodarstva bi bilo zamejenega posebno v sedanjih časih! — Čimveč samostojnosti pri lastnih režijah in ekonomijah, tem lažje in boljše je shajanje z razpoložljivimi sredstvi. Seveda mora biti vodstvo takega podjetja in spretnih in praktičnih upravnih rokav. Idealno izvedljivo je gospodarstvo v navedenem smislu seveda le na deželi ali oddaljeni periferiji mest, vendar bi se dalo tudi že pri obstoječih zavodih marsikaj do brega aplicirati na sedanje razmere, ki v tem smislu niso ravno idealne. V časopisju se je sprožila misel, da spadajo »hiralnice« na graščino na deželi, kjer je žnjimi združeno posestvo, to je gotovo času zelo primeren in zdrav pojav. Tega načela se bo v prihodnje tudi držati, da bomo gradili in organizirali časovno in strokovno primerno.

Ker je v predstojem izvajanju govor o lastni režiji in lastni ekonomiji hočem navesti one obrate, ki semkaj spadajo:

1. moderno urejen kuhinjski obrat z raznovrstnimi strojnimi pripravami na električen tok. Kuhinjski obrat nadzoruje in sploh vso prehrano zaračunava itd. posebni v to določen uradnik prehranjevalne režije (Kost-regiebeamte);

2. pekarna s skladiščem za zalogo moke oziroma žita;

3. klavnica in mesnica z izdelovalnico raznovrstnih klobasnih izdelkov s prekajevalnico in hladilno napravo;

4. skladišča in kleti za zalogo vseh živil in napojev ki se nakupijo na debelo in od tam šele izdajajo v ročno skladišče oziroma kuhinjo za neposredno uporabo;

5. perutninarstvo, posebno intenzivna kokošjereja (električni valilni stroji);

6. prašičjereja, ki je najbolj rentabilna panoga gospodarstva in ki nobenemu zavodu ne sme manjkati. V Steinhofu so n. pr. leta 1911 imeli 300 prašičev, med njimi 50 plemenskih svinj. Z brzim pitanjem so dosegli prašiči v 5 mesecih 60 kilogramov žive teže, ki so bili godni za zakol;

7. vrtnarstvo in poljedelstvo vrtnarstva s posebnimi ozirom na pridobivanje sočiva, ki je za uporabo v zimskem času namenjeno;

8. poljedelstvo s posebnim ozirom na pridelovanje okopavin (korenstva), ne da bi se pri tem kršilo načela pravilnega poljedelskega kolobarjenja;

9. živinoreja s posebnim ozirom na vzdrževanje krav molznic (mlekarnstvo).

V poglavje režije spada tudi moderno urejena »pralnice« z vsemi potrebnimi stroji, ki omogočajo brzo, dobro in ceno pranje. Najpopolnejša in tudi najbolj praktično organizirana glede posameznih oddelkov je v Steinhofu pri Dunaju, kjer se opere na leto okroglo 4 milijone komadov telesnega in posteljnega perila. V dveh urah je perilo kompletno gotovo. Predaleč bi vedlo, če bi hotel tu navajati posamezne zanimivosti vseh režijskih obratov in vseh panog ekonomij po različnih zavodih, ker je bil moj namen le v glavni potezi obrniti pozornost na režijo in splošno ekonomsko gospodarstvo po dobrodelnih zavodih. Vendar moram še omeniti, da je s stališča praktičnosti najbolj vzorno urejena cela lastna režijska in vseh zavodih so se v predvojnih časih posluževali tudi za delo sposobnih bolnikov, kar je danes gotovo še nujnejše potrebno, da se na ta način znižajo režijsko stroški.

Opažati je gotovo, da se prizadevi krogi mnogo trudijo v svrhu ublaženja in zboljšanja vladajočih razmer in bo moje izvajanje znabit tudi služilo cilju, da se eni ali drugi panogi posveti še posebna pozornost. To naj velja pa še posebno za bodočnost, kadar nastane vprašanje morebitnega razširjanja ali ustanavljanja novih zavodov.

g Občni zbor Jadranske banke d. d. v Belgradu. V soboto, 27. maja t. l. se je vršil v prostorih Jadranske banke v Ljubljani redni letni občni zbor tega zavoda. Iz obsežnega letnega poročila, ki ga je podal delegirani član upravnega odbora, ravnatelj Jadranske banke g. Čiro Kamenarovič, izhaja, da znaša čist dobiček za poslovno leto 1921 Din 4.522.986.14, iz katerega se je najprej dotiral redni rezervni fond s zneskom Din 500.000.—. Nadalje je sklenil občni zbor izplačati za minolo poslovno leto 5% dividendo v skupnem znesku Din 1.500.000.— in 7% superdividendo v znesku Din 2.100.000.—, skupaj 12% dividendo, tako da se bo z dnem 10. junija t. l. začel izplačevati kupon št. 16 delnic Jadranske banke po Din 12 (dvanaest) za vsako delnico. Slednjic je občni zbor sklenil, povišati akcijsko glavnicu, ki je doslej znašala Din 30.000.000.—, na znesek Din 100.000.000.—. Upravni odbor je bil pooblaščen, da izvede sklenjeno povišanje stopnjema v ugodnem trenutku. — Iz bilance je razvidno, da je pri Jadranski banki naloženega tujega denarja za skupaj Din 450.522.948.02 in da je celokupni promet Jadranske banke v preteklem letu znašal Din 30 milijard in 79.591.930.78, sam promet na bančnih blagajnah pa Din 3 milijarde in 439.555.073.94. Likvidna sredstva banke z 31. decembrom 1921 so znašala Din 252.882.373.44.

g Ljubljanski veliki semenj je izdal pravkar prvo številko svojega »Vestnika«, ki se te dni razpošilja vsem sejm-

skemu uradu znanim naslovom. Ako bi kdo slučajno »Vestnika« ne prejel, naj to izvoli potom dopisnice javiti sejmškemu uradu, ki mu bo takoj dragevolje poslal »Vestnik«, ki vsebuje poleg raznih informacij tudi aktualne članke in je okrašen z lepimi slikami. — Ker je začelo prostora na starem sejmšči že primanjkovati, opozarjamo vse one, ki so poslali neobvezne prijave, in vse one, ki se nameravajo še prijaviti, naj čimprej vpošljejo prijavnice, ker se bo v doglednem času začelo z razdeljevanjem prostora. Domneva sejmške uprave, da bo letos lanske sejmšče premajhno, se je potrdila. Zato je uprava pravčasno poskrbela za razširjenje in so se na novem delu sejmšča planacijska in kanalizacijska dela že pričela. Celo sejmšče bo letos obsegalo preko 50.000 m². Predpriprave so že v najlepšem teku in bo uprava zastavila vse sile, da bo velesjem sigurno v določenem roku odprt. Pri tem pa naj upravo podpirajo vsi zainteresirani krogi na ta način, da se čimprej prijavijo. Kdor še nima prijavnice, naj jo takoj, kakor tudi vse informacije, zahteva od Urada Ljubljanskega velesjema, Ljubljana, Gosposvetska cesta, telefon interurb. 140.

g Ljubljanski trg. Tržni promet je živahen, blaga ne primanjkuje. Kvaliteta mesa se je dvignila. Goveje meso I. vrste 68 do 70 K, druge vrste 44 do 52 K kilogram, teletina 60 K, svinjsko meso I. vrste 86 do 90 K, druge vrste 80 do 86 K, trebušna slanina 100 K, riba in sal 116 do 124 K, mast 120 K, šunka 100 do 120 K kilogram, prekajeno meso prve vrste 90 K, druge vrste 80 K, koštrun 36 K, jagnje 56 K, kozličevina 60 K. — Mesni izdelki: kilogram krakovskih klobas 112 K, debrecinskih 112 K, hrenovke, safalade in posebne klobase 100 K, polprekajene kranjske 130 K, suhe 180 K. Perutnina: majhen piščanec 50 K, kokoš 80 do 110 K, petelin 80 do 90 K, raca 120 do 180 K, domači zajci 20 do 35 K. — Mleko 10 do 11 K liter, surovo maslo 160 K, čajno maslo 200 K; jajce 3.50 do 4 K komad. — Glede sadja se je letos zopet pričel uvoz iz Italije, kar silno neugodno vpliva na cene. Trgovina s sadjem naj se orientira na domače producente in rajše zakasni sezono različnega blaga za en ali dva tedna; Jugoslavija krije lahko sama vse potrebe z malimi izjemami. Uvožene češnje se plačujejo v nadrobni prodaji 36 do 40 K kilogram. — Špecerija: kava Portoriko 208 K, Santos 116 K, Rio 102 K, kristalni sladkor 62 K, v kockah 64 K, riž I. vrste 38 K, II. vrste 26 K, namizno olje 96 K liter, jedilno 84 K, cel poper 88 K, zmlet 96 K, paprika tretje vrste 85 K, sladka paprika 160 K, testenine prve vrste 44 K, druge vrste 40 K. — Moka št. 0 25 K, kaša 20 K, ješprenj 24 K, otrobi 12 K, koruzna moka 17 K, koruzni zdrob 19 K, pšenični zdrob 28 K, ajdova moka prve vrste 34 K, druge vrste 26 K, oves 13.50 K, koruza 12 K, fižol ribničan 14.50 K, prepeličar 17.50 K, leča 44 K. — Cene zelenjavi niso primerne, ker manjka trgu izdatne konkurence. Trg za divjačino in ribe je neznaten, ker ni organizirana dobava blaga.

g Morski paroplovni red ob naši obali. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je prejela od Pomorske oblasti v Bakru vozni red vseh rednih parobrodarskih prog v našem Primorju, ki je interesentom v zbornični pisarni na vpogled.

g Kako se kupčijo milijoni. G. A. Fröhlich sin, predilnica, delniška družba v Pragi je imela te dni občni zbor. Podjetje izkazuje za minulo leto 6.965.646 čK dobička. — Da so dobili delničarji obile dividende in superdividende, upravni svet lepe tantieme, je nmevno samo ob sebi.

g Statistika konkurzov in poravnay na Češkem. Od 1. januarja t. l. pa do 1. maja 1922. je bilo vloženih pri praskem deželnem sodišču 52 prošelj, da bi se uvedlo pogajanje za poravnavo ter 5 prošelj za konkurz. Od teh prošelj je bilo 44 ugodno rešenih, 4 prošnje so vzeli prosilci nazaj, 2 prošnji sta bili odklonjeni, a dve je sodišče odstopilo drugim oblastim.

g Trgovska akademija za inozemce v Parizu. Trgovska zbornica v Parizu je osnovala pri trgovski visoki šoli v Parizu »Trgovsko akademijo za inozemce«. V akademijo se sprejemajo: 1. brez izpita, najmanj 17 letni inozemci, ki imajo spričevalo o dovršeni srednji šoli (zrelostno spričevalo) ali temu odgovarjajoča druga spričevala, 2. po prestanem izpitu, najmanj 17 letni inozemci, ki ne morejo predložiti pod 1. navedena spričevala. — Tečaj traja 1 šolsko leto in je razdeljen v dve periodi: od 4. novembra do 1. marca in od 1. marca do 15. aprila. Vpisovanje se vrši od 1. junija do 15. oktobra. Podrobni podatki o šolnini in o programu poduka so interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

g Trgovska zbornica v Parizu je določila za akademijo letni kredit v znesku 15.000 frankov, ki bo služil za olajšanje šolskih stroškov onim dijakom, ki bodo dokazali, da nimajo na razpolago zadostnih gmotnih sredstev.

BORZA.

Curih, 3. junija. (Izv.) Berlin 1.92, New-york 522.50, London 23.38, Pariz 47.65, Milan

27.15, Praga 10.15, Budimpešta 0.63, Zagreb 1.85, Bukarešta 3.925, Varšava 0.14, Dunaj 0.045, avstrijske krone 0.0475.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Zagrebška borza v soboto, nedeljo in ponedeljek ne posluje.

Belgrad, 3. junija. (Izv.) Radi binkoštnih praznikov ostane tukajšnja borza do torka zatvorjena. Tudi danes borza ni poslovala.

Cerkveni vestnik.

c Cerkvena slovesnost Marijinih družb in vernega moštva binkoštni ponedeljek se prične ob poldevetih v nunski cerkvi. Udeležniki naj se potrudijo, da bodo pravočasno zbrani! Cerkveni govor bo imel g. spirital Cegnar, sv. mašo presv. g. knezškof. Popoldne ob pol treh bo božja služba v cerkvi sv. Jožefa; govori P. rektor Kopatin. V Unionovi dvorani bodo govorili gg. P. Ramšak, prof. dr. Rožman, dr. T. Klinar, župnik Gomilšek, Fr. Umnik. Drugi, kolikor bo časa na razpolago. Pridite in pokažite svoje versko prepričanje! Za ljubljanske moške člane kongregacij, kajpada tudi dijaških, je udeležba seveda obligetna. Na zastave nikar pozabiti!

c Gg. člane kongregacije za gospoda vabim, da se udeležijo zborovanj moških in mladeniških Marijinih družb, kolikor mogoče številno. — Načelnik.

c Red službe božje in birmovanja v ljubljanski stolnici o binkoštnih praznikih. a) Binkoštno nedelja. 1. Predpoldan: Ob poldeseti uri slovesna škofova maša. Po končani sv. maši, krog polenajstih se prične delitev sv. birmo. Zadnji blagoslov sv. birmo se bo podelil ta predpoldan dvakrat, prvič krog poldvanajstih, drugič k sklepu. — 2. Popoldan: Ob poltreh slovesne večerice. Ob treh začetek birmovanja. Zadnji blagoslov sv. birmo samo ob sklepu. Po sv. birmi slovesne litanije. — b) Binkoštni ponedeljek. Ob deseti uri slovesna sv. maša, po sv. maši, krog enajste ure, začetek birmovanja. Zadnji blagoslov k sklepu sv. birmo. — Znamenje za zadnji blagoslov se bo dalo z zakristijskim zvonom.

c Marijina kongregacija za može pri sv. Jožetu nima svojega rednega shoda na binkoštni ponedeljek. Zato pa je za vse člane obvezna udeležba na shodu mladeniških in moških Marijinih družb, ki se vrši ta dan v Ljubljani.

Socialni vestnik.

s Trboveljski rudarji v mezdnem gibanju. V petek 2. junija so se pri oddelku za socialno skrb vršila pogajanja med zastopniki rudarjev in zastopniki trboveljske družbe. Rudarji, ki imajo sedaj povprečno 100 K dnevno vstevši družinske člane, so zahtevali povišanje, ker s tem denarjem nikakor ne morejo preživljati sebe in družin. Pogajanja, ki jih je vodil rud. svetnik inž. Strgar, pa so končala brezuspešno, ker so zastopniki družbe izjavili, da se preje sploh ne pogajajo, dokler naša država ne plača družbi 36 milijonov kron dolga in ji ne dovoli zvišanja cen premogu.

Narodno gledališče.

Drama.

Nedelja, 4. junija: Peterčkov poslednje sanje. Otroška predstava. Začetek ob treh popoldne.

Ponedeljek, 5. junija: Liliom. Izven.

Torek, 6. junija: Zaprt.

Opera.

Nedelja, 4. junija: Trovatore. Izven.

Ponedeljek, 5. junija: Faust, gostovanje g. Sergeja Nikolajeviča iz Novega Sada. Izven.

Torek, 6. junija: Pevski in baletni večer kubanskih kozakov. Izven.

Prosveta.

pr Spored svečanega simfoničnega koncerta, katerega priredi v proslavo poroke Njega Veličanstva kralja Aleksandra muzika dravske divizijske oblasti; izvaja poleg celotnega vojaškega orkestra, ki je pomnožen s člani opernega orkestra, tudi še priljubljena operna pevka gđ. Zdenka Zikova. Slavnostno razpoloženje vpletje nadvse veličastna poklonitvena koračnica slovečega Norvežana Griega. Takoj nato sledi mogočna sinfonična slika Smetanova »Vltava«, ki v praskrasi formi opisuje izredno lepoto in moč češke zemlje. Zatem nam zapoje gđ. Zikova štiri najnovejše solosepe, in sicer enega od Lajovica, Skrijana, Risto Savina in Ravnika. Na klavirju jo spremlja operni kapelnik Balatka. Nato ponovi orkester sinfonično sliko Rusa Rimskij-Korzakova »Noč na Triglavu«, katero je z največjim uspehom izvajal na zadnjem svojem sinfoničnem koncertu in katero je kritika zelo blagohotno sprejela. Koncert pa zaključita dva Dvořakova Slov. plesa iz op. 46 št. 2, ki sta poleg splošno znane številke 3 najbolj poznata in najbolj priljubljena.

pr Ravnateljstvo konservatorija Glasbene Matic v Ljubljani naznanja, da se vrši na konservatoriju Glasbene Matic koncem šolskega leta 1921/22 državni izpit iz glasbe, in sicer za sledeče glavne predmete: petje, klavir, gosli; poleg teh še drugi k nim spadajo stranski predmeti. Pismeni izpit se vrši dne 15. junija, ustmeni-teoretični 30. junija, praktični izpit pa 1. julija t. l. Vsi v poslopiju Glasbene Matic, Vegova ulica 7. Poleg gojencev Glasbene Matic, ki se pripravljajo na državni izpit, se priglasiyo lahko k državnemu izpitu tudi zunanji reflektanti. Priglasitve sprejema ravnateljstvo konservatorija Glasbene Matic do 10. t. m. Vlogi za prigras je priložiti curriculum vitae ter vsa šolska izpričevala dotičnega.

pr Narodni zaklad, Zbirka državnih himen in slovenskih narodnih pesmi. Za gosli s spremljevanjem klavirja priredil in harmoniziral Josip Vedral. Pod tem naslovom je izdala »Jugoslov. Knjižarna« čedno opremljeni zvezek narodnih himen in pesmi in s to zbirko izpopolnila ta precej zanemarjeni del slovenske glasbene literature. Zbirka je deloma preprosta, deloma zanimivo harmonizirana, rabi se lahko poleg vsake violinske šole kot razvedrilo, pristopna pa je učencem, ki se pridno in vztrajno uče vsaj že pol leta gosli. Prepričani smo, da bo naša glasbo goječa mladina z veseljem segla po tej zbirki, da se nekoliko razvedri po kakih suhoparnih tehničnih vajah. Iz teh vzrokov zbirko toplo priporočamo. — Spremljevanje klavirja velja 30 Din., posamezni glasovi za gosli po 10 Din. — Muzički.

Orlovski vestnik.

Za binkoštni ponedeljek napovedani sestanki vseh predsednikov in načelnikov ljubljanskega okrožja ter okoliških okrožij (št. Vid, D. M. Polje, Vrhnika, Kamnik) se za nedoločen čas preloži. — Predsednik O. P.

Odsekom ljubljanskega okrožja. Prosimo br. odseke in krožke, da v torek dne 6. junija zvečer pri odhodu westfalskih Slovencev v istem obsegu sodelujejo, kakor pri sprejemu. — Predsednik okrožja.

Dekliški večer Šentpeterskih Orlac je v torek dne 6. t. m. ob 8. uri v Šentpeterskem prosvetnem društvu. Pridite, da se pogovorimo radi izleta!

Šentpeterski Orel ima fantovski večer v torek 6. t. m. ob 8. uri v navadnih prostorih. Ker so nujne zadeve na programu, pridite zanesljivo vsi!

Mladinska igra »K mamicil«, ki je bila naznanjena v založbi »Orliča« je izšla. Ima zelo lepo in bogato vsebino, prizore polne živahne pestrosti, da mora vzgajati že na papirju, kaj šele na odru. Spisal jo je Slavko Savinšek, znani »Orličev« pesnik. Pri vsem obilnem aparatu ni težko vprizorljiva, zato se bo gotovo

na naših odrih kar hitro vdomačila in priljubila. — Dobiva se pri upravi »Orliča« v Kamniku, v Jugoslovanski Knjižarni in v pisarni O. P. v Ljudskem domu. Izvod stane 2 Din., za naraščajske krožke, ki naroče več (vsaj 15) izvodov obenem, samo 1 Din. izvod. Sežite hitro po njej in dajte jo v roke Vašim malim, ki so željni lepega in vzgojnega beriva!

Seja predsedstva Orliške podzveze je v sredo, 7. junija ob pol 4. uri popoldne. — Predsednica.

Blago za orlovške kroje ima po zelo zmernih cenah v zalogi Društvena nabavna zadruga. Ravnotako usnjate pasove. Orli, kupujte in naročajte vse potrebščine le pri tej svoji zadruzi!

Orlovska pesmarica, III. izdaja, je izšla. Obsega 19 skladb — torej 12 novih, pripravljenih za korakanje in fantovske sestanke. Stane 5 Din. izvod. Naroča se pri Društveni nabavni zadruzi, Ljubljana, Ljudski dom.

Turistika in sport.

T. u. SV. München—Ilirija. München nastopi s sledečim moštvom: gol: Kurzenberger; branilca: Kaiser, Braumüller (znan internacionalci); krilci: Regner, Pems, Leopold; napadalci: Gründl, Tiefenbacher, Stadler, Ratter, Grimm. — Grimm, Ratter in Stadler so igrali opetovano v reprezentativnih tekmah ter jih označujejo poročila kot prvostvorne igralce. Postava Ilirije: Soklič — Pretnar, Beltram — Hus, Zupančič II., Lado — Zupančič I., Oman, Učak, Pevalek II., Vidmajer. — Tekmo bo vodil najbrže sodnik iz Zagreba. (K)

Nogometne tekme na igrišču Ilirije. Dne 4. t. m.: Ilirija—München ob pol 18. prvenstvena tekma Jadran—Ilirija rez. ob 16. uri, Hermes rez.—Ilirija II. ob pol 15. uri. — 5. t. m.: Ilirija—München ob pol 18. uri, Slovan—Ilirija rez. (prvenstvena tekma) ob 16. uri. — Predprodaja vstopnic v cvetličarni Wider, Selenburgova ulica. (K)

Poziv.*

Čiščenje, s katerim se je začelo pred javnostjo, je treba pred javnostjo nadaljevati in dovršiti.

V svojem poročilu na občnem zboru Jadranske banke dne 27. maja t. l. sem izjavil doslovno:

»Upravi našega zavoda je bilo priobčeno, da je bil del dobička iz kupčije s svincom namenjen demokratski stranki. Iz knjig zavoda ni razvidno, da bi se bila demokratska stranka kot taka okoristila s tem denarjem, kar v ostalem potrjuje tudi izrecna izjava blagajnika pokrajinske organizacije demokratske stranke. Dognano pa je, da so ta denar dvignili ožji pristaši politike dr. Žerjava, k čemur sta jim pripomogla gg. A. Praprotnik in dr. J. Kavčnik.«

Preiskujoč razne kupčije, sem naletel med drugim na dva računa pod fiktivnimi imeni:

»Ivan (Jovan) Marković« in »I. Lavrič — Vrhnika«.

Iz teh računov je bilo dvignjeno skupaj SHSK 3,137.515-20.

Znano mi je, da je v Trstu članom upravnega sveta Jadranske banke priobčil g. Praprotnik, da je Jadranska banka vsled vpliva dr. Žerjava dobila kupčijo s svincom, pri kateri bi pač banka morala imeti velik zaslužek, in da je dr. Žerjav izrazil željo, da se za to stavi demokratski stranki na dispozicijo denarna podpora, nakar se je določil znesek od K 1,100.000— za Jugoslovensko demokratsko stranko.

Toda iz knjig zavoda ni razvidno, da bi bila uprava zavoda odobrila v to svrhu kredit od oca K 3,000.000— komurkoli, pa tudi ne pod navedenimi fiktivnimi imeni. Tudi so člani upravnega sveta izjavili, da jim o teh računih ni absolutno ničesar znanega.

Znano mi je nadalje, da so tudi predsedništvu in blagajniku pokrajinske organizacije demokratske stranke v Ljubljani bili ti računi, kakor tudi dviganje denarja, nepoznani.

Konstatiram pa, da so doli navedeni gospodje, za katere so dvigali denar tudi njihovi nastavljenici, ožji pristaši politike dr. Žerjava, takozvani »mladini«, kakor je to navedeno v mojem citiranem poročilu od 27. maja t. l.

Iz konta I. Marković so dvigali:

s čekom št. 13801	od 4. 1. 1920	K 16.000—	Zalka Korenjak »za tajništvo JDS«, (šifriral Praprotnik),
< < < 13802	< 5. 1. 1920	K 3.000—	Zalka Korenjak (šifriral Kavčnik),
< < < 13803	< 9. 1. 1920	K 1.000—	Zalka Korenjak.
< < < 13804	< 12. 1. 1920	K 50.000—	denar nakazan prof. Voglarju v Mariboru (šifriral Kavčnik),
< < < 13805	< 12. 1. 1920	K 100.000—	denar nakazan »Delniški tiskarni« na njen konto pri Jadranski banki (šifriral Kavčnik),
< < < 13806	< 16. 1. 1920	K 50.000—	denar nakazan dr. V. Kukovcu na njegov račun pri Ljubljanski kreditni banki v Celju,
< < < 13807	anuliran,		
< < < 13808	< 31. 1. 1920	K 7.500—	Zalka Korenjak,
< < < 13809	< 3. 2. 1920	K 2.000—	Dr. Klepec,
< < < 13810	< 5. 2. 1920	K 6.000—	Zalka Korenjak,
< < < 13811	< 5. 2. 1920	K 100.000—	Peter Smola, čitaj dr. Milko Brezigar (šifriral Praprotnik),
< < < 13812	< 18. 2. 1920	K 150.000—	Riko Rozman (šif. Praprotnik),
< < < 13813	< 21. 2. 1920	K 1.000—	Zalka Korenjak,
< < < 13814	< 21. 2. 1920	K 12.000—	denar nakazan dr. Fettichu,
< < < 13815	< 1. 3. 1920	K 4.500—	Zalka Korenjak,
< < < 13816	< 12. 3. 1920	K 1.711-20	Zalka Korenjak (šifriral Kavčnik),
< < < 17817	< 8. 4. 1921	K 100.000—	Franc Strus (šifriral Praprotnik),
< < < 13818	< 23. 4. 1920	K 300.000—	Švigelj Z. (šifriral Praprotnik),
< < < 13819	< 18. 5. 1920	K 365.000—	Švigelj Z. (šifriral Praprotnik),
< < < 13820	< 31. 5. 1920	K 200.000—	Švigelj Z. (šifriral Praprotnik),
< < < 13821	< 17. 6. 1920	K 15.200—	Švigelj Z.
< < < 13822	< 1. 7. 1920	K 20.000—	čeka ni več v dokumentih,
< < < 13823	< 2. 7. 1920	K 400.000—	Švigelj Z. (šifriral Praprotnik),
< < < 13824	< 28. 7. 1920	K 50.000—	Gorjanc (šifriral Praprotnik),
< < < 13825	< 10. 10. 1920	K 20.000—	Anica Vivoda (šifriral Praprotnik),
z nakazilom	< 26. 1. 1921	K 200.000—	Ivanu Ancelju, Zagreb, Staničeva 9,

Skupaj . . . K 2,174.911-20

Iz konta I. Lavrič so dvigali:

s čekom št. 17801	od 29. 9. 1920	K 300.000—	čeka ni več v dokumentih,
< < < 17802	< 9. 10. 1920	K 20.000—	Anica Vivoda,
< < < 17803	< 15. 10. 1920	K 40.000—	Ljudmila Krištof (šif. Praprotnik),
< < < 17804	< 30. 10. 1920	K 30.000—	brez gira (šif. Praprotnik),
< < < 17805	< 4. 11. 1920	K 10.000—	Anica Vivoda (šif. Praprotnik),

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

< < < 17806	< 11. 11. 1920	K 20.000—	Birtič (šifriral Kavčnik),
< < < 17807	< 12. 11. 1920	K 117.000—	Dr. Lavrenčič (šif. Kavčnik),
< < < 17808	< 17. 11. 1920	K 50.000—	Dr. Pestotnik (šif. Kavčnik),
< < < 17809	< 22. 11. 1920	K 25.000—	Dr. Pestotnik (šif. Kavčnik),
< < < 17810	< 26. 11. 1920	K 20.000—	Ljudmila Počakaj (isti rokopis kakor Ljudmila Krištof (šif. Kavčnik),
< < < 17811	< 4. 12. 1920	K 20.284—	Hudnik (šif. Kavčnik),
< < < 17812	< 7. 12. 1920	K 49.680—	Dr. Lavrenčič (šif. Kavčnik),
< < < 17813	< 16. 12. 1920	K 30.000—	Hudnik,
< < < 17814	< 27. 12. 1920	K 14.040—	Dr. Lavrenčič (šif. Kavčnik),
< < < 17815	< 8. 1. 1921	K 5.000—	Dr. Pestotnik (šif. Kavčnik),
< < < 17816	< 26. 1. 1921	K 20.000—	Zalka Korenjak (šif. Kavčnik),
< < < 17817	< 26. 2. 1921	K 50.000—	L. Sila,
< < < 17818	< 12. 3. 1921	K 6.000—	Zalka Korenjak (šif. Kavčnik),
< < < 17819	< 1. 4. 1921	K 11.000—	Anica Vivoda (šif. Kavčnik),
< < < 17820	< 21. 4. 1921	K 60.000—	Vera Pogačnik (šif. Kavčnik),
< < < 17821	< 8. 5. 1921	K 6.000—	Anica Vivoda (šif. Kavčnik),
< < < 17822	< 30. 5. 1921	K 8.000—	Zalka Korenjak (šif. Kavčnik),
< < < 17823	< 11. 6. 1921	K 50.000—	Marija (rodb. ime nečitljivo).

Skupaj . . . K 962.604—

Skupaj se je torej dvignilo iz obeh kontov K 3,137.515-20!

Pri pregledovanju računov od strani Jadranske banke je profesor Breznik, ki je kot zaupnik dr. Žerjava pod krivimi imeni Marković in Lavrič vršil dispozicije in podpisoval čke, izjavil na protokol 27. januarja 1922 v Jadranski banki pred pričami med drugim sledeče:

»Od kje se je denar vlagal na ta dva konta, mi ni znano.

Čegava lastnina je bil denar na obeh kontih, mi ni znano; dr. Žerjav me je 1. 1920. kot svojega zaupnika prosil, naj disponiram z zneski na tekočem računu Marković in pozneje na tekočem računu Lavrič, in sicer s manjšimi zneski po svoji preudarnosti, z drugimi pa po naročilu dr. Žerjava. Glede konta Lavrič mi je dr. Žerjav rekel, da morem disponirati do K 1,000.000—, glede konta Marković pa do K 2,000.000—.

Dr. Žerjav mi je izjavil, da je denar do teh zneskov na razpolago v strankine svrhe.

Da je bil kdo drugi upravičen disponirati na konto Marković razen mene in kdo je bil dotični, ne vem, tudi ne poznam njegovega mi predloženega rokopisa. Vse dvige sem efektiviral samo jaz iz obeh kontov, t. j. podpisoval sem čke samo jaz, dvigale pa so denar pri blagajni Jadranske banke z mojo vednostjo različne osebe, v katero svrhu se je denar pač nakazal.

Iz katerih virov je bil končni debet-saldo krit, in sicer na kontu Marković dne 13. junija 1921, na kontu Lavrič pa 15. junija 1921, to meni ni znano.

Konstatiral sem nadalje, da so bili navedeni računi alimentirani deloma z denarjem, ki je imel pripasti Propagandnemu fondu za Koroško, deloma z denarjem, odvzetim Jadranski banki na nepravilen in prikrit način, in sicer nekaj dni preden sem suspendiral generalnega ravnatelja g. Praprotnika.

Čudno se mi zdi, da so: poslanci, profesorji, učenjaki, visoki funkcionarji (§ 104. s. k. z.) — sam izbran cvet »mladinske« inteligence — mogli disponirati s tako velikimi zneski in da se pri tem niti niso vprašali, kdo da je denar, s kako pravico in od kod denar prihaja.

Čudno se mi tudi zdi, zakaj se z denarjem disponira pod krivimi imeni, če je ta denar bil namenjen demokratski stranki in zakaj se je to zamočalo predsedništvu in blagajniku stranke, ki so morali zvedeti šele sedaj iz mojega poročila marsikaj, kar se je dogajalo in se dogaja v demokratski stranki.

Iz dokumentov, ki so še v banki, ne morem natančno razvideti, v katere svrhe se je denar porabil. Čudno to ni, ker so sedanji generalni ravnatelj Slavske banke v Zagrebu in sedanji namestnik generalnega ravnatelja Slavske banke v Zagrebu gg. A. Praprotnik in dr. J. Kavčnik kot upravitelji Jadranske banke odnesli in uničili na razne načine dokumente in knjige zavoda. Tako je n. pr. g. Praprotnik v noči od 24. na 25. junija lanskega leta, in sicer med polnočjo in 2. uro po polnoči vlomil v mojo zaklenjeno pisalno mizo v moji pisarni v Jadranski banki in odnesel iz nje dokumente, kar mi je moral priznati pred člani upravnega sveta Jadranske banke, in kar me je prisililo, da sem dal izmenjati ključavnice na vratih in blagajnah zavoda. Dokumenti so bili odnešeni v hišo na vogalu Vegove ulice in Kongresnega trga v Ljubljani.

»Mladini« pripovedujejo, da se je ta denar, za katerega ni vedel niti predsednik niti blagajnik demokratske stranke, uporabil za račun demokratske stranke v politične, kulturne in humanitarne svrhe.

Jaz kot uradnik denarnega zavoda — in mislim, da bo topogledno vsa poštena javnost z menoj ene misli — ne morem soglašati s tem, da se sme tuj denar jemati kar tako in da se, če stvar slučajno pride v javnost, kvitira vse z medsebojno zaupnico in s pripovedovanjem, da je šlo to v nacionalne, humanitarne in politične svrhe, pa naj si bi bilo to tudi resnica.

Pozivljam gori navedeno gospodo, da mi javno in detajlirano izkažejo uporabo dvignjenih zneskov zato, da bom mogel z njo urediti ta račun.

LJUBLJANA, dne 3. junija 1922.

Č. Kamenarović

ravnatelj Jadranske banke.

Salmia

neporušne
kavčukove pete
za čevlje.

Občina MOSTE pri Ljubljani rabi enega ali več **TLAKOVALCEV**, ki so dobro izvežbani v tlakovanju s kamnom, za napravo cestnih muld. — Plača po dogovoru. 2115

Prodajalka v špeceriji, manufakturi in železnini dobro izurjena, se sprejme takoj v večjo trgovino na dežel. Reflektira se na starejšo, strogo zanesljivo moč. Istotam se sprejme tudi učenka. Ponudbe je poslati na trdiko **JOSIP RUDMAN**, Krška vas - Brežice.

Elektroinženjerje in trgovske uradnike

išče velika delniška družba za strojarsko in elektrotehnično industrijo v Jugoslaviji. Obširne ponudbe na upravnishvo »Slovenca« pod št. 12.345/2110.

Žagarski poslovodja zmožen nemščine, žel premeniti službo. Vajen je žagarskih popravil, brušenja žag, merjenja desk, okroglega lesa in tramov stare in nove mere. — Gre tudi kot skladiščnik. Ponudbe pod žagar na upravo Slovenca.

Košnjo trave

na svojih senožitih bo prodajal Ivan Knez iz Ljubljane na binkoštni ponedeljek dne 5. junija na

javni dražbi.

Dražba se prične ob pol tretji uri popoldne pri Ančnikovem kozolcu v Spodnji Šiški. 2111

Dva vajenca

sprejme takoj vodovodni instalater **JAKOB BABNIK**, Ljubljana, Kapiteljska ulica št. 3. 2122

Sotrudnika-šefa

išče

velika trgovina z železnino na drobno in debelo v nekem večjem mestu Jugoslavije za čim prejšnji nastop. Ozirati se moremo le na prvovrstne, v železninski stroki popolnoma verzirane moči, ki obvladujejo tudi perfektno hrvatsko-nemško korespondenco kakor tudi steno-grafijo. Ponudbe s prepisi spricheval in označbo referenc pod št.:

»SURADNIK III-15«

na »Interreklam« d. d., Zagreb, Hlca 21.

=====

Darujte za gladiujoče v Rusiji!

=====

Tri stavbene parcele v Ljubljani

ob cestni železnici ugodno na prodaj. Naslov in pojasnila pri Anončni in reklamni družbi Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 2189

Priložnost! Proda se lepa dvonadstropna **HIŠA**

z 12 stanovanji, zraven še eno poslopje za mizarsko delavnico, ki se lahko porabi tudi za kaj drugega, in lep vrt po zelo ugodni ceni vsled selitve. — Pojasnila daje Anončni zavod Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Sodna ulica št. 5. 2170

Restavracija, dobro idoča, z lepim senčnatim vrtom in veliko dvorano na prometnem kraju v Ljubljani se po ugodni ceni radi družinskih razmer prodaja. — Ponudbe pod: »RESTAVRACIJA« na Anončni zavod Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Sodna ulica št. 5. 2169

Na prodaj je srednje velik, moderno opremljen

HOTEL NA BLEDU.

To letovišče, ki slovi že po svoji naravni lepoti, bo imelo po nastanitvi kraljevega dvora ogromen obisk najfinije družbe. Cena zmerne. Resne ponudbe na: **L. POGAČNIK**, Ljubljana, Barvarska steza št. 6.

Trgovci!

Jermena, gože za cepce, biče, prave tržaške bičevnike najboljše kakovosti v vsaki množini priporoča

Anton Šinkovec starejši, Kranj 12.

Javna prostovoljna dražba raznega pohištva in drugih predmetov bo 8. junija ob 3. popoldne v Ljubljani na Komenskega ulici št. 26 na dvorišču. 2190

Prostor za delavnico

50—100 m², tudi manjši, iščem proti dobremu plačilu. Cenjene ponudbe pod št. »DELAVNICA« na Anončno in reklamno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 2188

Električne stroje proizvod A E G

za vrtilni in enakomerni tok za pogon in luč (dinamo) 1—6 k. s. in vse elektrotehnične potrebščine v zalogi po ugodnih cenah.

Elektrotehnična trdika Karol Florjančič, Celje.

BARAKA

z opeko krita, 20 m dolga, 6 m široka, stoječa ob Dunajski cesti, na prodaj. — **FRAN POGAČNIK**, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Kosilni stroj »Cormick«

v dobrem stanju, se prodaja po ugodni ceni. — **Fr. Foltyn**, Dravljje št. 63.

Pozor lovci in strelci!

V ponedeljek 5. t. m. ob 8. uri zvečer se vrši v restavraciji hotela UNION prijateljski sestanek udeležencev vseh treh binkoštnih športnih prireditev, t. j. razstave psov, razstave rogovja in strelske tekme.

KOZA z mladičem

lepa, bela, francoske pasme, na prodaj. — Naslov v upravnishvu »Slovenca« pod št. 2131.

ZOFA s tremi fotelji

ceno na prodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2132.

Lovci pozor! Naprodaj več šest tednov starih lovskih psov kratke dlake, nemške pasme, vsak dan v Linhartovi ulici št. 30, Ljubljana.

Stavbna parcela, delavnica in orodje poceni naprodaj. Kje, pove upravnishvo »Slovenca« pod št. 2144.

!! Nekaj !! stavbenih parcel

od 400 m² naprej, če mogoče v franciškanški župniji ali vsaj blizu iste, takoj kupim. — Cenj. podrobne ponudbe pod »Stavbena parcela št. 2191« na upravnishvo »Slovenca«.

Manjše stanovanje

2 do 3 sobe s pritliklinami, mogoče v kakoli novi stavbi, iščem za takoj ali vsaj kmalu. Visokost najemnine postranska stvar. Visoka nagrada ali oskrba s premožem in drvmi, dokler traja najemina. Cenj. ponudbe pod »Manjše stanovanje 2193« na upravnishvo »Slovenca«.

Naprodaj so lepo izdelani **kameniti podboji** za velika večna vrata. **MATIJA KEŠE**, Linhartova ulica št. 5, Ljubljana.

AUTOMOBIL in več MOTORJEV

na prodaj na Rimski cesti 11, Ljubljana.

Otroški vozički

dvokolesa, šivalni stroji, pneumatika za dvokolesa, motorji in vsakovrstni deli najcenejše v veliki izbiri. Cene na zahtevo. — Tovarna »Tribuna« Ljubljana, Karlovska cesta 4 — Zvonarska ulica 1.

DVOKOLESA, OTROŠKI VOZICKI, ŠIV. STROJI, PNEUMATIKA IN STROJNI DELI v veliki izbiri. Sprejemajo se v popolno POPRAVO dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. — tovarena dvokolesa in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4, Zvonarska ulica 1. — PRODAJALNA: Stari trg 28.

Telovad. potrebščine

za člane, članice in naraščaj, kakor tudi sukno za kroj priporoča trdika **A. & E. Skaberne** LJUBLJANA Mestni trg 10.

Blago za vozne in vagonse plahte

se dobi v vsaki izbiri pri **Gospodarski zvezi v Ljubljani.**

Jetika! Strokovni zdravnik za pljučne bolezni dr. Pečnik ordinira z izjemo torka in petka v št. Jurju ob juž. ž. Kupite tudi njegove tri knjige Navodila, kako do zdravlja priti, osdraveti.

!!! AUTO !!!

BENCIN OLJE MAST PNEUMATIKA VSA POPRAVILA IN VOZNE

Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi

JUGO-AUTO d. z o. z. v Ljubljani.

- Parketne desčice -

dobavlja in polaga v mestu in na deželi **Anton Bokal**, Ljubljana Slomškova ulica št. 19. — Telefon 527.

Arhitekt in mestni stavbenik : VILJEM TREO :

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10 Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850.

se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

Najstarejša slovenska PLESKARSKA IN LIČARSKA DELAVNICA

IVAN BRICELJ, Dunajska cesta 16 v Ljubljani se priporoča. Izvršitev točna. Cene zmerne.

Edino zastopstvo najboljših šivalnih strojev

Mundlos Original Viktorija. Stroji šivajo naprej in nazaj. — Predvojno blago. Cene nizke. Tudi za čevljarje in krojače. Trgovcem popust. Zahtevajte cenik. — Vse potrebščine: igle, olje, spulce itd. — Večletna garancija. Za obilni obisk se priporočam

JOS. ŠELOVIN - ČUDEN trgovina s srebrnino, zlatnino in urami, Ljubljana, Mestni trg št. 13.

Tácks- žebli za čevlje, dobavi takoj tudi cele vagon

CORONICA Wien VIII, Albertgasse 39.

VELIKA ZALOGA klobukov in slamnikov

se dobi pri **FRANC CERAR**

tovarnar v Slobu, pošta Domžale.

Prevzemajo se tudi stari klobuki in slamniki v po-

pravilo pri KOVAČEVIČ i TRŠAN v LJUBLJANI, Prešernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo.

Zaloga v Celju, Gosposka ulica 4.

Hiša z mesarsko in pre-

kajevalsko obrtjo ter ledenico, pripravna tudi za kako drugo večje podjetje, je na prodaj v bližini Ljubljane. Meso se prodaja v dveh mesnicah. Pojasnila pri: **A. Švajgar**, št. Vid nad Ljublj.

Manjšo HIŠO

najraje v kapucinskem predmestju ali vsaj blizu tod, takoj kupim. Podrobne ponudbe se prosi pod »Manjša hiša 2192« na upravnishvo »Slovenca«.

Društvo Nestlé

razpisalo je za svoje člane v kraljevini SHS **tekmo**

s številnimi nagradami (glej spodaj popis).

NACRT TEKME JE SLEDECI:

Vsakemu komadu znane čokolade Nestlé je priložena sličica. Vsak tekmeec - nabiralec mora nabrati kompletno kolekcijo 72 raznih sličic. Ko tekmeec nabere nekoliko sličic, naj zahteva od zastopstva Nestlé Belgrad, Kralja Petra ulica 28 ali Zagreb, Gunduličeva ulica 19 album, katerega mu takoj pošljejo po pošti. Album vsebuje 72 kopij sličic, kakršne so priložene vsakemu komadu čokolade, ter se sličice nalepijo na odgovarjajoča mesta in kadar se album napolni, je treba istega takoj poslati zastopstvu Nestlé in to samo v Belgrad, Kralja Petra ulica 28, kjer se imena zabeležijo v naročilno knjigo v onem redu kakor prispejo.

Radi kontrole je prost vpogled v knjigo tekmeec.

Prvi prispeli album dobi prvo, drugi drugo nagrado in tako naprej. — Vse vrste znane švicarske čokolade Nestlé se dobé v vsaki boljši trgovini te stroke.

POPIS NAGRAD:

1. Vozni listek Lrazr. v spal. vozu za vožnjo tja in nazaj Belgrad-Pariz.
2. Salonska garnitura, sestojeca iz divana, dveh foteljev in štirih stolov.
3. Bon za moško obleko v vrednosti 2000 dinarjev.
4. Bon za žensko obleko v vrednosti 3000 dinarjev.
5. Bon za deško obleko v vrednosti 1000 dinarjev.
6. Bon za obleko deklice v vrednosti 1000 dinarjev.
7. Šivalni stroj.
8. Marmornata pisalna garnitura za pisarno.
9. Puška »Flobert«, kaliber 6, s potrebnim številom nabojev.
10. Gramofon s 25 ploščami.
11. Kovčeg s potovalnimi potrebščinami.
- 12.—75. 64 nagrad, sestavljenih iz 3 škatlic Nestléjeve moke, 3 škatlic kondenz. mleka, 3 škatl. Kakao-Kohler in 3 škatl. bonbonov Kohler.
- 75.—175. 100 nagrad, sestavljenih iz pravih švicarskih double- in kovinskih ur z fermeni in brez njih.

2179

Zdravilišče Slatina Radenci

V SLATINI RADENCI, OKRAJ LJUTOMER

edino zdravilišče v Jugoslaviji za naravnimi ogličnokislimi in mineralnimi kopelji iz znamenitih radenskih slatin proti srčnim, ledvičnim (Nierenleiden), mehurnim in drugim boleznim.

Ugodni zdravilni uspehi. Zmerne cene.

Sezija od 1. junija do 15. septembra 1922.

DESTILERIJA D. D.

prva jugoslovanska tvornica esencija za rum in likerje, eteričkih olja in etera.

ZAGREB,

Boškovičeva ulica št. 7. — Poštni predal št. 143.

Zastopana na »Zagrebačkom zboru« v industrijski palači, mesto št. 19.

Pozor kapitalisti!

Po nizki ceni se prodajo dve vogelni, najlepši hiši monumentalne stavbe v Mariboru.

Ob glavni cesti, na prometnem kraju, 3 nadstropni in v prav dobrem stanju, 700 m² zazidane ploskve, v pritličju sposobni za trgovske lokale, 17 stanovanj s 4—5 sobami, parketna tla, električna razsvetljava, plin, vodovod etc. Najboljši objekt za špekulacijo! Resni reflektanti naj blagovolijo vprašati pod »6 milijonov« na upravo tega lista.

Josip Neškudla, Jabloné nad Orlicam 86, Čehoslovaška. Tovarna cerkvenih paramentov, raznovrstnih zastav in cerkvenega orodja. — Priporoča se prečistiti duhovščini za dobavo vseh v to stroko spadajočih predmetov kakor: mašne plašče, pluviale, dalmatike, cerkvene in društvene zastave, ketiše, monstrance, svečnike itd., sohe, križeva pota v poljubni izvršitvi in cen. — Solidnost trdke jamčijo nebrojna pohvalna pisma in 110 letni obstoj firme. Vsi cerkveni predmeti se carine prosti. — Na vsa vprašanja takoj odgovori ali predloži vzorce **J. NESKUDLA**, Ljubljana, hotel »Tračnik«.

DELNIŠKA GLAVNICA: K 30.000.000—

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice kakor tudi v tekočem računu.

SLOVENSKA BANKA

CENTRALA v Ljubljani v lastni palači, Stritarjeva ulica št. 9.

Podružnice: N. Sad, D. Lendava, Ljutomer, ekspozitura: Vrhnika.

REZERVNI ZAKLAD: K 5.000.000—

Se priporoča za izvršitev vseh bančnih poslov pod najkulantnejimi pogoji.

Underwood

pisalni stroji so najboljši

Zahtevajte ponudbe!

THE REX Co.

LJUBLJANA

Tel. 268 - Gradišče št. 10 - Tel. 268

Opalograph

razmnoževalni aparati so svetovnoznani

Zahtevajte ponudbe!

Cie. Gle. Transatlantique

Francoska linija

Najkrajša in najudobnejša vožnja v Ameriko.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Slavenska banka d. d. v Zagrebu.

VOZNE LISTKE in tozadevna pojasnila daje:

Ivan Kraker,

zastopnik v Ljubljani, Kolodvorska ulica 41.

Ako še niste, pošljite naročnino!

Najboljši so pravi AMERIKANSKI in angleški

SINGER-šivalni strojiSinger-igle
in
nadomestni deli.LASTNA
MEHANIČNA
DELAVNICASinger-olje
sukanec
svila itd.PRODAJA
NA
OBROKE

— Singer-šivalni stroji Bourne & Co New York —

CENTRALA za kraljevino SHS Zagreb, Marulićeva 5. — Podružnice:

LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA 3.

Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar, Brod n/S, Subotica, Novi Sad, Maribor, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veles, Bitolj, Kragujevac, Zaječar i Stip. — Zastopstva so v vseh večjih krajih.

Tisoči ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Elsafluid“

kot kosmetikum za negovanje zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek k vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptično čistega, osvežujočega delovanja najboljšega učinka. Ravnotako je priljubljen kot krepko, blago delujoče in vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujoči kot Francosko žganje in najboljše sredstvo te vrste. Tisoče priznanj! Z zamotom in poštino za vsacega: 3 dvojne ali 1 specijalna steklenica . . . 72 K.

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 spec. steklenice 300 K
24 „ „ 8 „ 570 „
36 „ „ 12 „ 800 „
poštino prosto na Vašo pošto. Kdor pošlje denar naprej, dobi še popust v naravi.

Dobi se tudi: Eliza obliž za kurja očesa 8 in 12 K; Eliza mentolni črnik 16 K; Eliza posipalni prašek 12 K; pristno Eliza ribje olje 80 K; Eliza voda za usta 48 K; Eliza kožna voda 60 K; Eliza šumsko miris 60 K; Glicerol 16 in 60 K; Lysol, Lysolform 48 K; kineški čaj 4 K; Eliza mrčesni prašek 20 K; strup za podgene in miši po 15 in 20 K.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stročica donja, Elsatrg 134, Hrvatsko.

PRODA SE več novih

pisalnih strojev »Omega«

Ogleda se pri
firmi Žargi & Ko., Ljubljana, Martinova
cesta št. 15. 2107**ŠTAMPIJE**
GRAVEUR
ANT. ČERNE
LJUBLJANA
DVORNI TRG 1

Katalog franko

Radi ugodne valute

prodam večjo množino

„VULKAN“po zelo nizki ceni od 50—90 cm dolge. **Ivan Samnik, Kranj.****Parne lokomobile:**

Förster	20/30 PS	Garrett Smith	50/70 PS
Assmann & Stockder	20/30	H. Lanz	60/80
H. Lanz	25/38	Badenia	60/100
Clayton-Shuttlewort	25/40	Erste Brünner	80/120
R. Wolf	27/44	Schlick Nicholson	90/130
H. Lanz	30/45	R. Wolf	100/125
H. Lanz	35/45	Erste Brünner	100/120
R. Wolf	40/55	R. Wolf	120/150
R. Wolf	50/70	H. Lanz	220/300

10 kompletnih mlatilnih garnitur na paro.

Lokomobilne kotle:

R. Wolf	25 m ³ vozeč
Wilhelmshütte	40 „
Walther & Co.	100 „

Sesalne naprave:

Körting	15 PS	Deutz	50 PS
Hock	20 „	Köln-Ehrenfeld	50 „
Bickendorf	25 „	Köln-Ehrenfeld	60 „
Hille	30 „	Deutz	70 „
Tianzl & Co.	35 „	Körting	80 „
Deutz	35 „	M. a N.	100 „
Hille	45 „	Köln-Ehrenfeld	120 „

Motorje na bencin:

Oser & Bauer	20 PS	Benz	36 PS
Deutz	25 „	Körting	40 „
Benz	30 „	Deutz	60 „

Dieselmotorje:

Deutz	25 PS	Augsburg	100 PS
Augsburg	35 „	Sulzer (Schiffdiesel)	100 „
Hille	60 „	Leobersdorfer	160 „
Carrel Frères	80 „	Augsburg	420 „

dobavi takoj z jamstvom za obratno sposobnost

tovarna strojev J. Gosztonyi,

Wien VII, Stifftgasse 7. - Tel. 34270. - Tovarna: Müdling bei Wien.

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani.**POZIV** na**subskripcijo IV. emisije delnic**

Zadružne gospodarske banke d. d. v Ljubljani.

II. redni občni zbor Zadružne gospodarske banke d. d. v Ljubljani je sklenil, povišati delniško glavnico

od K 24.000.000— do K 48.000.000—**z izdajo 60.000 novih delnic po K 400— nom. vrednosti**

pod sledečimi pogoji:

- 1.) Dosedanji delničarji imajo pravico, da prevzamejo za vsako staro delnico eno novo po ceni K 520— za komad.
- 2.) Neoptirane delnice dodeli upravni svet novim delničarjem po kurzu K 580— za komad.
- 3.) Subskripcija se začne 22. maja 1922 in se konča 14. junija 1922. Nove delnice so deležne dobička za drugo polletje leta 1922.

- 4.) Opcija oziroma subskripcija se izvrši:

pri blagajni Zadružne gospodarske banke d. d. v Ljubljani,	podružnica Djakovo,
„ „ „ „ „ „	„ Maribor,
„ „ „ „ „ „	„ Sarajevo,
„ „ „ „ „ „	„ Split,
„ „ „ „ „ „	„ Sombor,
„ „ „ „ „ „	„ Šibenik,
„ „ „ „ „ „	„ ekspozitura Bled,
„ „ Sveopće zanatlijske banke d. d. v Zagrebu,	
„ „ „ „ „ „	„ podružnica Karlovac,
„ „ „ „ „ „	„ Gospodarske banke d. d. v Novem Sadu.

- 5.) Protivrednost podpisanih delnic se vplača takoj pri subskripciji.

Ljubljana, dne 18. maja 1922.

Upravni svet.